REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Duminecă 39.)

„GAZETA“ iese în fie-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șese luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 211.—Anul LXVII. **Brașov, Vinerĭ 24 Septemvrie (7 Octomvrie).** **1904.**

NOU ABONAMENT
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI“.
Cu 1 Octomvrie st. v. 1904
se deschide nou abonament, la care învităm pe toțĭ amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coróne, pe șése lunĭ 12 coróne, pe trei lunĭ 6 coróne, pe o lună 2 coróne.

Pentru România și streinătate: Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ, pe o lună fr. 3.50.

Abonamente numai la numĕrul poporal de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4 coróne, pe șése lunĭ 2 coróne

Pentru România și streinătate: Pe un an 8 francĭ, pe șése lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai ușor prin mandate postale.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Ce ne 'nvață un proverb străbun.

Vechiul proverb al străbunilor Romanĭ dice: Când doi se certă între ei, al treilea se bucură.

Fie-care Român, facă el parte din inteligență, orĭ fie el econom și țĕran de rĕnd, trebue sĕ-șĭ aducă aminte de acest proverb, orĭ de câte orĭ se încurcă în certă cu fratele sĕu de același sânge.

Sunt în viĕță împrejurărĭ și stărĭ de lucrurĭ, carĭ te silesc sĕ te luptĭ cu aceia, carĭ îțĭ pun piedecĭ în cale, când ai o țîntă bună și dréptă de urmărit. In astfel de casurĭ ar fi pĕcat și lașitate, ca cineva, pe deplin convins de folosul cutărui pas séu cutărei intreprinderĭ, sĕ se lase învins și împiedecat de orĭ și ce ignorant séu rĕtăcit, de vr'un egoist, un închipuit séu de vr'un invidios și rĕutăcios, care umblă sĕ-i strice tréba. Decĭ de multe orĭ, când, cum am dis, se urmăresce un scop nobil bun și folositor, omul este moralicesce dator sĕ caute a lua în apĕrare causa sa cea bună în contra adversarilor ei și decĭ e silit sĕ între în dispută și luptă cu ei, ceea ce'n limba nóstră vulgară se numesce certă.

Când audĭ dicêndu-se: colo séu colo Româniĭ se certă între ei, firesce, că nu-țĭ face impresiune bună. Dér până când nu sci, care este pricina acestei certe, nu poțĭ sĕ condamnĭ pe nicĭ o parte, căcĭ póte că certa s'a încins, fiind-că uniĭ vor sĕ se pună în calea vr'unui lucru, a cărui realisare trebue dorită în interesul comun, fie local, fie general românesc.

Până când certa nu ia proporțiunĭ îngrijitóre și ambele părțĭ o pórtă cu cinste și cu óre-care sfiélă, ca prin ea sĕ nu strice causei comune și sĕ nu dea prilegiŭ inimicului comun de a-se amesteca și de a strica și unora și altora, până atuncĭ tóte îșĭ merg mersul firesc. Nu pot sĕ fie toțĭ de un gând și decĭ trebue sĕ se mai încaere asupra unei, séu altei întrebărĭ. Dér țînta trebue sĕ fie și sĕ rĕmână lămurirea lucrului și învingerea sciinței mai bune, a adevĕrului și a bunelor pornirĭ, asupra nesciinței, a minciuniĭ și a pornirilor rele și pătimașe.

Când însĕ aceste din urmă ajung a fi cu totul stăpâne pe ómenĭ și îi face sĕ fie orbĭ față cu pericolul din afară, atuncĭ e la largul ei bucuria dușmanului, de care vorbesce proverbul de mai sus.

Sĕ nu ascundem nimic și sĕ recunóscem, că cele mai multe certe, ce se nasc în comunele nóstre, între factorii conducĕtorĭ sătenĭ, între preot, dascăl și fruntașii comunei, în loc sĕ ia calea dréptă și firéscă și în loc sĕ aducă o lămurire și împăcare cinstită între ómenĭ, ia o întorsătură stricăciósă din causa invidiei și a patimilor personale, căcĭ e vorba de câte vre-un interes particular, de căpătuirea vreunui consângean séu afin, c'un cuvênt de lucrurĭ micĭ și murdare, carĭ fac sĕ se uite cu totul scopul cel mare și nobil general.

Este o adevĕrată miserie, sĕ vedĭ cât de mult cătrănesc și demoraliséză spiritele în sînul poporului pacînic certele acestea, carĭ apucă pe cale pătimașă și rĕutăciósă, mai ales în comunele nóstre bisericescĭ.

Avem înaintea nóstră un cas trist, ce se petrece în imediata apropiere de Brașov, în comuna Hĕrman între Românii de acolo. De multă vreme preotul se certă cu o sémă de fruntașĭ, aci din causa dascălului, aci din causa cantorului etc. Am avut ocasiune mai de multe-orĭ sĕ atragem atențiunea forurilor competente bisericescĭ asupra frecărilor dăunătóre printre Românii din Hĕrman, și fiind-că motivele certei lor cad în sfera de competență a organelor bisericescĭ autonome, cu drept am așteptat, că aceste îșĭ vor face datoria.

Nu voim sĕ întrăm în amĕnuntele acestui cas special*), dér uite, că în urma pașilor greșițĭ ce s'au făcut dintr'o parte și alta și în urma intrigei vr'unui nemernic ignorant, lucrurile au ajuns în Hĕrman până acolo, încât o parte dintre economii românĭ, membrii ai comunei bisericescĭ, în rĕtăcirea lor merg până a se face unélta unor ómenĭ, carĭ numai binele nu ni-l voesc nouĕ Românilor, cerênd prin telegrame, adresate de-adreptul guvernului, amestecul acestuia în trebile nóstre autonome-bisericescĭ.

Nu voim sĕ dicem, că nu ar fi nicĭ o causă de plângere pentru cei din Hĕrman, într'o privință séu alta, și că acésta causă n'ar trebui cât mai curênd delăturată. Dér ce vréu Hĕrmănenii cu lupta ce o duc contra preotului lor? Vréu ei sĕ aducă vre-o îndreptare în școlă și biserică, orĭ sĕ dea foc mórei, numai ca sĕ ardă șórecii din ea? Gândesc ei, că va fi mai bine pentru dênșii și copii lor, décă vor face, ca din certa lor sĕ câștige și sĕ aibă bucurie numai aceia, carĭ în cele din urmă nu țintesc decât la nimicirea școlelor nóstre românescĭ și a autonomiei nóstre bisericescĭ și școlare?

De altă parte se impune întrebarea, ce fac organele competente bisericescĭ? N'ar fi de lipsă sĕ cerceteze, décă nu cumva din causa negrijei lor s'a iscat focul în acea comună, pe care acum una din foile locale maghiare („Brassói Hirlap“) umblă sĕ-l ațîțe și mai tare? N'are altă trébă acéstă fóie? N'are ea sĕ măture destul dinaintea ușei proprii? De ce se amestecă în trebile românescĭ din Hĕrman? Ce scop are, când umblă sĕ ațîțe poporul din Hĕrman chiar contra diarului nostru?

Pentru acum nu voim sĕ întrăm în amĕnuntele casului acestuia, ci voim numai sĕ le aducem încă odată aminte Românilor din Hĕrman, ca și de pretutindenĭ, că certa nu e bună și trebue căutat din tóte părțile sĕ fie curmată și aplanată cât mai curênd, — dér certa, care împinge pe unii ómenĭ până a comite un act de trădare față cu interesele generale ale școlei și bisericei e o nenorocire, de care Dumnedeu sĕ ne feréscă pe toțĭ!

*) Vom reveni în alt numĕr la amĕnunte. — Red.

Revistă politică.

Brașov, 23 Septemvrie v.

La 10 Octomvrie se va deschide *dieta ungară*. Partidele ungurescĭ tóte se pregătesc pentru noua luptă parlamentară și încă de pe acum se svonesce, că nóua sesiune dietală va fi una din cele mai sgomotóse.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Bunicii

La marginea têrgului, în mijlocul unei livedi bĕtrâne, albă de flóre, o căsuță albă, cu acoperișul de draniță, încărcat de mușchiu verde, ascunsă în perdele de iederă. In mijlocul livedii viséză, în lumina caldă a dilei de Florar, un râmnic adânc.

In pridvor o bĕtrână mică și firavă, cu ochilarii pe vêrful nasului, stă pe un scăunaș cu trei picióre și împletesce la ciorap. Intr'un ungher un băețel și o fetiță, — nepoțeii, cu căpșórele bălane și crețe și cu ochișorii albaștri ca peruzéua, — desmérdă un motan mustăcios, cu mănușițele lor albe:

„Nai! *salaacu Milon*... Salaacu moș Milon, că *taaale i bătân*, iel . . .“

Motanul tórce tolănit într'un rotocol tremurător de lumină și clipesce somnoros din ochii lui galbeni. Bĕtrâna împletesce gânditóre la ciorap, și, din când în când, plécă capul alb, ridică sprîncenele negre și privesce cu dragoste la nepoței pe deasupra ochelarilor.

Din odăile adormite în umbră și liniște, vine miros dulce de sulfină. Vêntul tremură ușor perdelele lungĭ de iederă, aduce mirezmele livedii înflorite și scutură fluturi trandafirii din mĕrul rotat de lângă pridvor.

Nepoțeii lasă motanul și vin de și lipesc cumințĭ căpșórele de pieptul bunicei; albăstrelele de sub genele aurii cată rugătóre către cicorile bătute de brumă ale bĕtrânei:

„Bunicuță... bunicuță... spune-ne o poveste . . .“

Betrâna îi sărută pe macii frumoșĭ ai obrajilor. Glasurile subțirele pornesc ér ca un ciripit de rândunele:

„Bunicuță . . . bunicuță . . . ne spui o poveste... așa-i... așa-i?

— Vĕ spune bunica, vĕ spune... Comorile bunicei, comori . . . ?

Și bĕtrâna îi sărută ér, și rĕmâne apoi un răstimp cu ochii duși. Căpșórele bălane se lipesc mai tare de pieptul ei. Albăstrelele se fac marĭ între genele aurii. Și se face liniște adâncă în livada troienită de flori; par'că e gata s'asculte și ea basmul bunicei. Și'n liniștea sfântă fluturii trandafirii ai mĕrului călătoresc prin sulurile de lumină spre macii și albăstrelele din pridvor.

Glasul bunicii pornesce molcom:

„A fost odată un împĕrat . . .“

Și glasul móle cobóră și se ridică în unde line.

„Pe pustiurile fără hotare, pe un cal năzdrăvan alb de spume, trece Făt-Frumos ca vêntul. Sbóră din brațul vânjos buzduganul uriaș în văzduhuri, cad sfărâmate porțile de aramă sub buzduganul greu. Se încing lupte cumplite între voinicul cu pletele de aur și smeii uriași zăngănesc și fulgeră paloșele grele, cad răpuși smeii....“

Glasul bătrânei curge melodios în liniște adâncă.

In văzduhurile albastre sórele de Florar cobóră leneș délurile sinelii. Copacĭ asvârl umbre negre peste ierburile pletóse. In mijlocul livedii albe, sub géna négră a umbrelor, viséză ochiul verde a râmnicului...

Nepoțeii ascultă cuminți.

„. . . . Alérgă Făt-frumos ca gândul prin singurătățile nemărginite, pe calul năzdrăvan, cu Cosinzéna, mândra cu pĕrul de aur, strînsă la pieptul său de voinic...“

* * *

Portița scârție încet în liniștea asfințitului... E bunicul: pășesce tacticos pe cărare, printre vetrele roșii de trandafiri, sprijinindu-se în cârja-i lustruită. Barba lungă de sfânt pune o pată de zăpadă pe haina de șiiac. In umbra pălăriei cu marginile late, lucesc doi ochi plini de bunătate. Pășesce tacticos bunicul în umbrele amurgului și pufăesce rar din pipă: puff, puff . . . Și painjinaturi vinete de fum îi plutesc leneș împrejur . . . .

Nepoțeii îi sar veseli înainte, ciripind drăgălaș:

„Vine bunicu . . . Vine bunicu . . .“

— „Dragii bunicului flăcăi . . . Are bunicu doi feți-logofeți cu părul de aur creț . . . .“

Și bĕtrânul îi ridică pe rênd de subsuori:

Partidul kossuthiştilor va ţine în preséra deschiderei dietei o conferenţă, în care va discuta tratatul de comerciu cu Italia, cercetând décă încheierea acestuia, înainte de a fi fost votat tariful cel nou, nu însémnă călcarea formulei lui Szell. Acelaşi partid are de gând se facă mai multe interpelărî, printre carî şi o interpelare în privinţa toastului ce l'a rostit la 18 August şeful statului major general br. Beck. O altă interpelaţiune se va face cu privire la imnul „Gott erhalte", ce s'a cântat cu ocasiunea ḑilei natale a monarchului la banchetul dat de primul ministru Tisza. O parte din kossutişti se ḑice, că vor propune lupta cea mai înverşunată contra guvernului Tisza.

Guvernul n'a dat până acuma un program de lucrare. Se crede insĕ, că va propune desbaterea convenţiunei comerciale provisorie cu Italia. Vor urma apoi la rînd proiectele de recruţî şi budgetul pe 1905. Deórece insĕ desbaterea budgetară va fi de lungă durată, aşa că ea nu se va puté încheia pănă la finea anului curent, guvernul va cere indemnitate budgetară pe timp de cel puţin trei lunî. Desbaterea nouĕi legî militare şi proiectele pactului cu Austria, vor urma la rênd numai în anul viitor.

*

Guvernele tuturor statelor sunt mult ocupate tocmai acum *cu încheierea de convenţiunî comerciale.* Ḑiarele din Viena şi Budapesta îşî esprimă îngrijirile asupra faptului, că între *România şi Austro-Ungaria* negocierile pentru încheierea unei convenţii, înaintéză fórte încet. Se afirmă chiar, că ele nicî nu s'au început şi că numai în Noemvrie se vor deschide tratările, carî nu vor puté fi încheiate în decursul acestui an. Guvernul român, conform hotărîrilor camerei şi senatului, va pune în vigóre cu ḑiua de 1 Decemvrie *noul tarif vamal român.* Convenţia comercială româno-austro-ungară nu încetéză ce e drept decât la finea anului 1905, dér cu tóte acestea în noul tarif vamal român multe mărfurî vor cădé sub taxe vamale urcate. Astfel esportul mărfurilor din Austro-Ungaria în România va fi îngreunat. Ceea ce mai mult îngrijesce cercurile interesate austro-ungare, e împrejurarea, că convenţiunea între România şi Germania e în ajun de a-se subscrie şi pe basa acestei convenţiunî Germania va puté se esporteze în România articolele sale de industrie în condiţiunî mai favorabile, păgubind esportul austro-ungar. In faţa acestei situaţiunî, ministrul de esterne austro-ungar Goluchowski a propus guvernului român încheierea unui provisoriu pe un an. Nu se scie, décă propunerea acésta va fi primită.

In privinţa negocierilor dintre România şi Ungaria se anunţă, că comisiunea româno-germană s'a întrunit Sâmbătă la ministeriul de externe din Bucurescî pentru a termina lucrările. Ḑiarul guvernamental „L'Independance Roumaine" scrie, că *negocierile au reuşit pe deplin* şi că încheierea convenţiei póte fi considerată aprópe ca un fapt îndeplinit.

*

La Sofia a apărut o carte voluminósă cuprinḑênd *memoriul organisaţiunei interne macedonene*, în care se arată originea, desvoltarea şi scopul agitaţiunei macedonene. Memoriul se încheie astfel:

„Organisaţiunea va continua lupta sub diferite forme, cu mijlóce marî séu micî, după împrejurărî, pănă-ce o intervenţie militară internaţională va pune capĕt regimului turcesc, stabilind în Macedonia o nouă guvernare, ca se garanteze legalitatea şi libertatea."

Ajutóre pentru incendiaţî.

Pentru Românii nenorociţî prin incendiu din comunele Câmpenî, (Munţii apusenî), Ostrovul-mare (Hunedóra), Sotelec (Solnoc-Dăbâca) şi Mădăraş (Sătmar) — au mai întrat la Redacţiunea ḑiarului nostru următórele sume:

D-l protopop Ioan *Haţieganu* din **Coşocna** a colectat de la credinciosii sĕi gr. cat. şi de la alţî bine-voitorî următórele sume în bucate în banî pentru incendiaţii din Câmpenî:

Ioan Haţieganu, protopop 1 m., Metea Lica 20 banî. Alexandru Coltia 1 cor., Nemeş Iustin 20 b., Nemeş Alexandru 3 cor., Nemeş Vasilie 2 cor., Marişu Nicolae 1 cupă, Alexandru Ciceu 4 cupe, Metea Vasilica l. Iuon 10 b., Ioan Rotundu 3 cupe, Chifor Iosif 2 cupe, Erkedi Sandu 3 cupe, Recean Vasilie l. Ioan 2 cupe, Vasilie Kolozsi 3 cupe Beldean Ioan 2 cupe, Popu Iosif Ori 3 cupe, Chifor Ioan a Susanii 1 cupă, Florea Iuon 2 cupe. Chifor Indreiŭ 10 cupe, Peftean Alexa 5 cupe, Erkedi Nicolae 4 cupe, Szabó Dénes 20 b., Chifor Ioan l. Ioan 1 cor., Colţia Todor 1 cor., Ioan Nemeş 1 cor., Ioan Török 10 cupe, Ilie Popoviciŭ sen. 1 cor., Colecta la S. Măria-mică în 21/9 9 cor. 48 b., Colecta la diua Crucii în 27/10 3 cor. 20 b., Oferta la o masă în ḑiua crucii de la preoţime 5 cor. 20 b. Vinderea a 4 m. grâu 16 cor. Suma *43 cor. 58 banî.*

D-l preot Graţian *Flonta* din **Căţelul-român** a colectat pentru incendiaţii din Câmpenî, Ostrovul-mare, Sotelec şi Mădăraşî, făcuţî între poporenii din Căţelul-român următórele sume:

Graţian Flonta, preot 2 cor. 24 b., Cicero Mureşan, învĕţător 1 cor., Neaga Jurca Onuţ 2 cor., Popp Tóder Onuţ 30 b., Mureşan Nicolae 40 b., Tărău Pasc Ili 30 b. Iuga Tóder Urs 40 b., Bica Nicolae Petri 30 b., Mileş Petre Georgiu 40 b., Moroşan Todor 40 b., Dragoş Todor a. Georgiî 1 cor. 60 b.. Neaga Todor Gavril 40 b., Milaş Nicolae, brumar 1 cor., Căprariu Nicolae 60 b., Bica Tóder Georgiu 40 b., Moldovan Marc 40 b., Moldovan Iuonésă vĕduvă 20 b., Miloş Flóre Marischi 40 b., Gude Gavrilă Iuon 2 cor., Mileş Maria n. Păroschi 40 b., Ţurcoş Mihai Ileni 80 b., Bica Iuon Tod. 40 b., Neaga Ilie 2 cor., Ţurcoş Tóder Flori 1 cor., Gude Nicolae Goţoi 1 cor., Gude Tóder Petri 20 b., Miloş Grigoriu Iuon Indr. 1 cor., Miloş Mihai Georgiu 1 cor., Buciu Petre, ţîng. 20 b., Dragoş Iuon a Ruschi 60 b., Vescan Văsălie 20 b., Ghindan Văsiu 20 b., Moga Georgiu 30 b., Contoş Văsălie 50 b., Dragoş Iuon Milciî 30 b., Miloş Toder Urs 20 b., Tărĕu Alexa 40 b., Miloş Grigoriu Tód. 12 b., Pop Mitru 1 cor., Buciu Teodor jude com. 1 cor., Galgo Crăţun 1 cor., Ciutre Văsiu 1 cor. 10 b., Briscan Tóder Onei 40 b., Briscan Simion l. Todor 20 b., Briscan Tóder Sim. T. 20 b., Galgo Georgiu 20 b., Hurezan Iuon 20 b., Tărău Petre Lupului 24 b., Neaga Nicolae Gănili 40 b., Tărau Tóder Lupului 40 b., Pop Iuon Naţ. 1 cor., Tatar Măria 20 b., Gude Veronica vĕd. 60 b., Toloman Gafte vĕd. 1 cor., Moldovan Marc 40 b., Sperle Iosif 40 b., Gude Todoră 30 b., Milaş Costan Şicărlău 30 b., Milaş Mihai Şicărlău 30 b,, Lazar Ileana 20 b., Ţurcaş Tóder Iuon N. 20 b.. Bica Văsiu Tód. 40 b., Bica Paşc 40 b., Vădan Imia 10 b., Gude Petru 20 b., Tărău Tóder Petri 20 b., Socaciŭ Paşc 60 b., Galgău Petru Tomi 20 b., Curtean Văsciu 40 b., Fildan Petru 80 b., Tărău Petru Tan. 20 b., Neaga Măria vĕd. 1 cor., Cotor Iuon fii 20 b., Maios Niculae 20 b., Iuga Mitru 20 b., Briscan Găvrilă Óni 20 b., Gălgai Alexa 30 b., Miloş Grigoriu Giog. 40 b.

S'a colectat de la 78 locuitorî banî total: *43 corone.*

Eră în bucate au contribuit tot în favorul celor nenorociţî prin foc următorii locuitorî: Miloş Iuon l. Indrei, Pop Salvină, Contoş Georgiu, Gude Georgiu P., Gude Georgiu Got., Papp Tóder Gior., Buciu Mihai, Căprariu Iuonésă, Ciutre Anuţă vĕduvă, Dragoş Petru Mih., Dragoş Gavrilă, Tărău Maria, Urechiat Văsălie, Baidoc Costan, Biriş Ştefan, Neaga Gavrilă, Cotor Ilie, Iuga Giorgésă, Breban Tóder, Sperle Iuon, Dragoş Georgiu Mitr., Ţurcoş Georgiu Şim., Briscan Tóder l. Văsălie, Dragoş Gavrilă Tichi, Miloş Maria vĕduvă, Şerban Vila, Bălălău Iuon, Ivaşcău Petru, Hegedüs Simion, Ţoc Indrei, Popp Andreiŭ, Ţoc Todor, Chiş Simion, Chiuz Iuon, Şutie Văsiu Tărău Petre Găvrili, Miloş Oniţă vĕduvă, Miloş Cĕssian, Miloş Măriucă vĕduvă, Mejoş Mihai, Socaciu Petru Anton, Controş Petru, Miloş Simion Ţoni, Tărău Toder Tan, Ţurcoş Iuon Viş, Ţurcoş Gherasim, Briscan Gavrilă, Ţurcoş Nistor, Briscan Tóder Horezan, Berbecar Ile, Bica Petre Ghigi, Socaci Petru l. Cratun, Bica Iuon Văs., Bica Tóder Georgiu, Bica Onuţ Óni, Dragoş Tóder Georgiu, Miloş Mihai Flori, Briscan Petre Scrum, Cimpoieş Petru, Cimpoieş Lazar, Fildan Veronică, Ţurcoş Alexe şi Miloş Tóder a Cotuni, Graţian Flonta, de la carî s'a strîns 9 motrete grâu în valóre de *35 corone 50 banî.*

Prin urmare s'a colectat peste tot de la poporul din Căţelul român suma de *78 cor. 50 b.*

D-l Ioan *Pop*, cooperator par. gr. cat. în **Jucul-inferior** a colectat pentru incendiaţii din Câmpenî următórele sume de la poporul credincios din acea comună:

Vasiliu Popescu, paroch 6 cor.. Ioan Popu, coop. 4 cor., Lina şi Maria Gabor 60 b., Augustin Cupşa 1 cor., Aureliu Pop, paroch Jucul-superior 60 b., Chirali, preot gr. or. Soat 80 b., Demetriu Câmpean 1 cor., Ana Bangur 1 cor., Maria Miclea 30 b., N. N. 30 b., V. F. 30 b., Sf. 40 b., Flóre David 20 b., Laurenţiu David 20 b., Palagia David 40 b., Ana Pojar 20 b., Maria Ormenean 20 b., Anisca Vasilaş 20 b., Ioan Oprea 20 b., Teodor Olosutean 20 b., Vasilie Baciu 20 b., Nicolau Fantea 40 b., George Oprea 20 b., Ioan Mureşian 20 b., George Şuteu 20 b., Anica Vasilaş 20 b., Noni Vasilaş 20 b., Ariton David 20 b., Macaveiŭ Horvath 20 b., Ioan Ghirbicean 1 cor., Parteniu Oprea 50 b., Teodor Codrea 20 b., Tănasie Staniste 40 b., Nicolau Fărcaşiŭ 40 b., Vĕd. Maria Roman 20 b., Vĕd. Marişca Olasu-tean 20 b., Anica Peter 40 b., Vĕd. Ana Muntean 20 b., Maria Ghirişan 20 b., Ana Ghirişan 20 b., Ana Ghirişan 20 b., Marişca Moldovan 40 b., Lina Ghirişan 40 b., Teodor Fărcaş 1 cor., Nicolau Oprea 20 b., Iacob David 30 b., Ioan Fărcaş 20 b., Gavrilă Bodocanu 30 b., Michail Dregan 20 b., Teodor Moldovan 40 b., Ioan Dragomir 20 b., Gregoriu Baciu 60 b., Ioan Fantea 60 b., Titiana David 20 b., Ioan Olosutean 40 b., Vasilica David 40 b., Pantelimon Micasiu 40 b., Alesandru Ţanţios 40 b., Zacheiŭ Moldovan 40 b. Suma totală *31 cor. 20 b.*

Canton Ohio, în 9 Sept. 1904.

Stimate d-le Redactor! Vĕ rog a da loc acestor vre-o câteva rêndurî, în preţuita-vĕ fóie „Gazeta Transilvaniei" nr. de Dumineca. De vre-o câteva sĕptĕmânî de când nu mai cetesc ceva îmbucurător, mai in toţî numerii vai! şi vai! seceta, nedreptăţile, sĕrăcie de tot soiul, pe carî pe tóte le-ar puté omul împăca cu chiu cu vai, décă n'ar mai veni şi alte nĕcazurî, de esemplu numĕrósele focurî iscate în tóte părţile, atât în Ungaria, cât şi în Transilvania. Credeam, că cel puţin numĕrul din urmă 177 al „Gazetei" va fi mai îmbucurător, când ce se veḑî, tot ca cele de mai înainte.

La primirea „Gazetei" aflându-mĕ în fabrică, nu prea aveam timp de a ceti, dér vĕḑênd titlurile celor doi articolî de pe prima pagină *„Ajută-te Române, că şi Dumneḑeu îţî va ajuta"*, asemenea şi *„Ajutaţi ţĕrănimea în marea ei nefericire"*!! a trebuit se cetesc pe furiş, de unde am înţeles despre nenorocirea din munţiî apusenî. Asemenea şi îndemnul neobositului domn Iosif Sterca Şuluţiu, de care m'am bucurat, îndemnând clasele superióre a-şî deschide pungile pentru acei nefericiţî ajunşî pe drumurî. Asta a fost tocmai la locul sĕu, de óre ce prea puţinî din branşele, la carî s'a adresat nobilul domn Şuluţiu, au mână de dat, de aceea a fost lipsă de îndemnul special pentru dênşiî.

Eu, deşi nu aparţin la nicî o astfel de branşă, şi nicî cu dare de mână nu sunt, aceea o sciu uniî cetitorî ai „Gaze-

---

„Tăăăta mare până'n pod!" şi i sărută frumos în crescet.

— Bunicule, cântă-ne ceva din ghitară..

— Vĕ cântă moşul, vĕ cântă... Dragii moşului, dragii moşului dragî . . . Puffff-puffff . . . .

Bătrânul întră în casă şi după un restimp ese cu ghitara, într'un nouraş albastriu de fum, îmbrăcat în halatul lui străvechiu, cu fezul în cap, cu ciubucul în colţul gurei. Se aşéḑă în jilţ oftând îngândurat:

„Bĕtrâneţele, bĕtrâneţele" . . . .

— Bunicule, bunicule, cântă-ne mĕ *log* matale *călăsălul.* Voim să jucăm călăsălul..."

Bĕtrânul zîmbesce fericit în barbă, mai pufăesce odată închiḑênd din ochi, apoi aşeḑă încet ciubucul pe parmaclâcul cerdacului, şi prinde a le cânta din gură ţinêndu-şî isonul din ghitară. Şi bunicuţa, cinchită pe scăunaşul cu trei picióre, începe a le bate voiósă din palme, privindu-i cu nemărginită dragoste pe deasupra ochelarilor. Ér nepoţeii prind a toca cu botinuţile lor portocalii în podelele pridvorului şi unde se rotesc fudulî, şi se uită când la picioruşele lor, când pe sub gene, la bunicî c'o seriositate aşa de comică, încât nu s'au mai putut stăpânì bunicii şi i au luat în braţe, i-au strîns la piept şi i-au sărutat pe ochişorii albastrii ca peruzelele şi pe obrajii înfierbânţaţî. Şi bunicuţei i-a tremurat bârbia ascuţită când a ḑis:

„Dragii bunicuţii, dragî . . . Comorile bunicuţii, comori . . .

Ér bunicului i s'au umeḑit ochii plini de bunătate, când i-a mângăiat:

„Dragii bunicului, dragî, că are bunicul doi feţî-logofeţî cu pĕrul de aur creţ..."

Erau aşa de fericiţî bĕtrânii în cuibul lor singuratic, din ulicióra acésta tăcută şi pustie, unde vuetul depărtat al târgului abia rĕsbătea ca un frĕmăt perdut de ape!

Amurgul de Florar îşî cerne umbrele şi melancolia. Şi-î o linişte nemărginită împrejur ca pe alte ţĕrmuri. Şi livada bĕtrână revarsă în cerdac valurî de rĕcóre şi valurî de miresme. O mierlă flueră de dragoste în desişurî. Bĕtrânul oftéză îngândurat cu ochii ţînţiţî în gol . . . Nepoţeii stau în braţele lui, cu căpşóre bălane, lipite sub musteţele de zăpadă. . . . Amintirile îl învĕluiră ca un miros vag de florî uscate. . . Işî dădù încetinel jos nepoţeii, luà ghitara, şi în tăcerea infinită córdele suspinară adênc, sub bolţile albe, şi bunicul începù a îngâna încet şi cu melancolie un cântec de demult, pe care l-a murmurat de atâtea orî în pacea amurgurilor din tinereţe, în acelaşî pridvor, pe când vêntul de sară mângăia plete ca pana corbului şi cosiţe ca betéla:

„Pe o stâncă négră într'un vechiŭ castel
Unde curge 'n vale un rîu mititel! . . . ."

Copiiî ascultă cuminţi cu căpşórele de îngeraşî răzimate de jilţ, cu albăstrele marî între genele aurii.

Sus în vĕzduhurile albastre prind a tremura steluţe sfióse. . .

In prag s'arată bunicuţa, mititică şi adusă de spate, şi trece uşóra ca o umbră din pridvor şi se aşeḑă tăcută pe scări.

Ghitara suspină încet. . . Glasul cald al bunicului coborâ îndurerat, se 'nalţă melancolic în umbrele fumurii ale amurgului, tremură perdut, se topesce ca o şuviţă de fum în nemărginire:

„Pe o stâncă négră într'un vechiŭ castel. . . ."

N. N. Beldiceanu.

O păreche de Berze.

Intr'o ḑi — or fi póte de atuncî cam vr'o cincîspreḑece anî — se încinse pe coperişul unei case o luptă straşnică între două berze, aşa că în urma duelului, una din ele rănită rĕu de tot la o aripă, se rostogoli la pământ şi cădù în robia proprietarului casei, a cărui familie iubitóre de animale i-a dat o îngrijire alésă. Dér bietul Costică — aşa fù botezată — rĕmase olog de o aripă şi aşa fù nevoit se renunţe pentru tot-déuna la speranţa de a se mai puté ridica vr'odată sus pe coperiş, ori a se mai desfăta în sbor spre înaltul cerului. Insĕ ca un adevărat filosof, în scurtă vreme, s'a deprins cu amărîta sa sórte; curtea îi era acuma împărăţia, ér o movilă de gunoiu îi servia drept scaun de reşedinţă; apoi prietin şi tovarăş nedeslipit îi era Iorgu, bunul şi milostivul servitor, pe care-l însoţia pretutindenî pe unde se ducea. Peştî

tei", îmĭ cunosc necazurile şi familia, pe care o am părăsit din causa lipselor, scie Dumnedeu pentru câțĭ anĭ, — totuşĭ vréu sĕ dau şi eu mână de ajutor, celor ce stau astădĭ sub vênătul cerului, neavênd nicĭ apă de ajuns.

Stimaților domnĭ şi iubiților frațĭ meseriaşĭ şi plugarĭ! Décă nicĭ acum nu vom da mână de ajutor mai cu dinadinsul, şi nicĭ acum nu vom audi glasul acelora, carĭ şĭ-au jertfit averea pentru sute de scopurĭ filantropice, atuncĭ nu mai suntem vrednicĭ sĕ ne chemăm Românĭ, nu suntem vrednicĭ sĕ ne numim creştinĭ, ba nicĭ vrednicĭ de a avé astfel de ómenĭ, carĭ ne-au fost şi ne sunt fala neamului nostru românesc.

Sĕ nu ne scăpăm cu disa, că eu sĕ dau, dér mie cine sĕ-mĭ dea! şi, că nu putem! şi n'avem!... Adevĕrat, că fie-care îşĭ are necazurile sale, da mai bine ca acei nenorocițĭ putem toțĭ, numai simțul sĕ nu ne lipséscă.

Incă un isvor de ajutóre, şi anume: rog pe toțĭ aceia, carĭ au gând de escursiunĭ pe la băi, de lux şi altele, pe carĭ le-ar puté omul încunjura în anul acesta şi viitor, ar fi mai bine, ca baniĭ aceia, carĭ i-ar cheltui unde am numit mai sus, sĕ se trimétă în orĭ şi care parte unde s'au întêmplat pagubele enorme, séu de nu cel puțin o parte din ei. Şi eu am voit sĕ fac o escursiune, dér mai bine m'am lăsat, ca sĕ nu dau baniĭ altora, carĭ au mai mulțĭ, ci mai bine sĕ dau acolo, unde e mare nevoie de ei.

Pe când me năcăjam la scrierea articolului acestuia, nu aveam de gând, ca sĕ mĕ întind mai departe spre a colecta, dér tot am făcut o încercare, care mi-a şi reuşit nu tocmai pe cum ar fi lipsele, totu-şĭ le mulțămesc la toțĭ aceia, carĭ au contribuit, mult, puțin, Dumnedeu sĕ le ajute, ca sĕ-şĭ pótă împlini scopul şi sĕ mai trécă odată Oceanul, spre casă; asta e ruga lor, firesce, că şi a mea.

Colecta a fost după cum urméză şi anume pentru cei arşĭ din Câmpeni:

George Borcoman, măsar (Cohalm) 10 cor., Ioan Şerban (Viştea de sus) 5 cor., Toma Barna 5 cor., Vasilie Bozan 5 cor., Niclue Borzea (din Draşov) 5 cor., Niculae Dana (Streza Cârţişóra) 5 cor., Miron Ghindea 2.50 cor., George Hoaja (din Ucea de sus) 2.50 cor., Petru Andron (Fântână) 2.50 cor., Ioan Suciu şi soţia (Ciuguzăl) 2.50 cor., Ioan Grusea (Ruja) 2.50 cor., Nic. Suciu 2.50 cor., Ioan şi Zosim Gavrilă (Noistadt) 2.50 cor., Vasilie Şerban 2.50 cor., Alexe Eşianu 2.50 cor., Ioan Muşiat şi soţia 2.50 cor., George Muşat (din Sâmbăta de jos) 2.50 cor., Zaharie Călborean (Copşa mare) 2.50 cor., Mateiu Albu (Sălcuţ) 2.50 cor., Alexandru Varodi (Iernut) 2.50 cor., Andronic Ilea (Orăsia) 2.50 cor., Parfir Brescan şi sora (Sâmbăta de jos) 2 cor., Leonte Dan şi Sora (Bertan) 2 cor., Maria Bădilă (Poplaca) 1.50 cor., Ioan Morariu 1.25 cor., Achim Şerban (Cuciulata) 1.25 cor., Andronic Stoica 1.25 cor., Ioan Ionuţiu (Săsăuşĭ) 1.25 cor., Zosim Pumnea (Dăisóra) 1.25 cor., Ioan Popa (Feldióra) 1.25 cor., Dumitru Găbincia 1.25 cor. Dumitru Gavrilă (din Sâmbăta de jos) 1.25 cor., George Oancea (Breaza) 1.25 cor., Niculae Cîndea (Ruja) 1.25 cor., Alexandru Opriş (Corbi) 1.25 cor., Ioan Ghiaja 1.25 cor., Iosif Şioner 1.25 cor., Ioan Mosora 1.25 cor., Eroftei Lazăr (din Danoş) 1.25 cor., Mihaiu Miţiă 1.25 cor., Iosif Bucur 1.25 cor., Niculae Oprea (din Dăişóra) 1.25 cor., Gavrilă Filip (Bertan) 1.25 cor., Zosim Braga (Noistadt) 1.25 cor., Moise Popoviciu (Şona) 50 b., Axente Toma 50 b., Ioan Floriţiă (din Ruja) 1 cor., Iosif Miţiă 1 cor., Dumitru Pumnea 50 b., Maftei Boboia (din Dăişóra) 50 b., Achim Radu George Oprea (din Crihalma) 1 cor., Ioan Neacşiu (Fântâna) 50 b., Vasilie Cioran: măcelar Reşiţa (Bănat) 2.50 cor. Suma: 111 cor. 50 b.

Pe lângă ce a contribuit d-l Vasilie Cioran, a plătit şi portul banilor. Banĭ americanĭ s'au pus la poştă 22 dolari şi 30 cents., carĭ fac 111 cor. 50 b. din carĭ s'a subtras schimbul, rĕmânênd *109 cor. şi 31 b.* Pe care sumă o încredinţez O. Red. „Gazeta Transilvaniei" spre a-o trimete la locul destinat la timpul sĕu.

Cu stimă
George Borcoman,
măsar.

Suma tuturor acestor 4 colecte: *262 cor. 59 b.*

Transport din Nr. de la 17/30 Septemvrie *1280 cor. 94 banĭ.*

Suma totală: ***1543 cor. 53 banĭ.***

SCIRILE DILEI.

— 23 Septemvrie v.

Românii în Macedonia. Ministrul plenipotenţiar român în Constantinopol, d-l Al. Em. Lahovari sosesce dilele aceste în Bucurescĭ, pentru a primi instrucţiunĭ nouĕ în cestiunea Românilor din Macedonia. — O telegramă din Constantinopol anunţă, că până acuma s'au înfiinţat cu totul în Macedonia 70 comunităţĭ bisericescĭ române, în ale căror bisericĭ servesc 100 preoţĭ românĭ. Guvernul român, în vederea regulării cestiunii Românilor din Macedonia, tratéză esclusiv cu Pórta otomană, ignorând patriarchatul ecumenic, ostil Românilor. Se susţine cu siguranţă, că tratările vor fi încoronate de succes, deóre-ce România se bucură şi de sprijinul puterilor marĭ.

Teatru român de diletanţĭ în Braşov. Un cerc de diletanţĭ românĭ din Braşov aranjază, precum am anunţat deja, Duminecă séra în 9 Octomvrie st. n. sub conducerea şi cu concursul d-lui Z. *Bârsan* cunoscutul nostru artist dramatic o serată teatrală. Programul bogat este alcătuit din trei piese fórte variate ca gen, de-o netăgăduită valóre literară, carĭ fără îndoială vor procura publicului nostru doritor de teatru românesc momente cât se póte de plăcute.

Prima piesă „*Steaua mea*" e o comedie de renumitul autor Scribe, o comedie de situaţie.

A doua „*Nóptea de Octomvrie*" e o scenă de fantasie de delicatul Alfred de Musset, trad. în românesce de H. G. Lecca. E o bucată de nespusă gingăşie de sentiment şi de un renume literar universal.

A treia „*Steaua*" e o dramă fórte puternică, o dramă psichologică emoţionantă, de un efect dramatic sguduitor.

Acest program variat şi ales, credem, că va atrage nu numai pe Braşovenii, ci şi pe Românii din împrejurime, cărora atât de rar li-se dă ocasiune sĕ asiste la o astfel de representaţie românéscă, cum are sĕ fie cea de Dumineca séra.

Biletele se pot căpĕta în fie-care di la librăria d-lui N. Ciurcu, ér Dumineca séra la cassă.

Preţurile: Fotel 3 cor., Loc I 2 cor., Loc II 1 cor. 40 b., parter înalt 80 b., galerie 1 cor., loc de stat 60 b.

O parte din venit se va da pentru *Românii nenorocițĭ prin incendiu.*

Sentinţa consiliului de miniştri în afacerea şcólelor catolice. Consiliul de miniştrii românĭ a luat alaltăerĭ în desbatere afacerea procesului intentat şcólelor catolice din Bucurescĭ, Iaşĭ şi Galaţĭ. In acest consiliu ministrul intrucţiunii publice Haret a dat cetire unui lung şi detaliat memoriu, care conţine tóte observările făcute de d-l inspector şcolar Teodoru în decursul investigaţiunii şi interogatoriile luate cu martorii ascultaţĭ. După o scurtă desbatere, consiliul de miniştri s'a esprimat în principiu pentru propunerile făcute de consiliul permanent al instrucţiunei publice, *ordonând închiderea provisorie a institutelor „Notre Dame de Sion"*, şi a însărcinat pe ministrul Haret cu stilisarea textului sentinţei, ce se va publica dilele aceste în „Monitorul oficial".

„Gazeta Studenţilor". Am anunţat deja, că sub acest titlu va apare în Bucurescĭ un organ al studenţilor universitarĭ cu direcţie naţională. Am primit deja primele două numere ale acestui diar, căruia îi urăm isbândă şi vieţă lungă.

Din Rebrişóra ni-se scrie, că la sĕrbătórea Inălţării sf. Crucĭ, când tot poporul din Rebrişóra era present la sf. liturghie, preotul a anunţat poporului o comisiune, care în curênd va pleca la Gherla, şi va statori în înţelegere cu Episcopul terminul pentru sfinţirea bisericei celei nouĕ. Cuvêntul ţinut din acest incident a ridicat mult inima poporului şi l'a umplut de mândrie. Biserica acésta, dise între altele preotul, nu s'a făcut pentru fudulie, nu simplaminte pentru ambiţia, sĕ avem şi noi biserică nouă, precum au şi alţii, ci din urgentă necesitate. S'a făcut din lipsă, căcĭ biserica veche, acea mamă bună, care în decurs de veacurĭ a cuprins cu căldură în braţele sale pe fiiĭ acestei parochii, astădĭ nu-şĭ mai dă serviciul. Ea ameninţă cu ruinare. Biserica cea nouă este a se mulţămi spiritului de jertfă al poporului, care cu adevĕrată căldură a îmbrăţişat causa bisericei, şĭ-a tras de la gură şi a contribuit pentru biserică. Prin mânile preotului au trecut peste 60,000 coróne ca spese de clădire. Animaţĭ cu toţii de cuvêntul preotului s'au depărtat de la ss. rugăciunĭ, plinĭ de bucurie, că a sosit odată timpul! Toţĭ cei ce vor participa la sfinţirea bisericei, vor fi părtaşĭ bucuriei fără marginĭ a poporului nostru, trecut peste multe fatalităţĭ.

Un Sas din Hĕrman în Brasilia. Dr. Hans Meyer, şeful institutului bibliografic din Lipsca şi milionar, a colonisat în Brasilia (provincia Rio Grande do Sul), mai mulţĭ Germanĭ şi a dat acestei colonii numele de „Neu-Würtemberg". In acéstă colonie s'a pripăşit şi un Sas din Hĕrman de lângă Braşov. Aicĭ şĭ-a cumpĕrat pământ 100 de jughĕre cu 2300 mărcĭ şi a început sĕ facă agricultură, sĕ cultive albine etc. şi acum îi merge bine. El se află pe acéstă moşie de un an şi jumĕtate şi valórea moşiei s'a urcat la 8000 mărcĭ. Sasul îşĭ descrie tótă starea sa într'o scrisóre cu data de 15 August, adresată la Hĕrman şi publicată în „Kr. Ztg." din Braşov. Este interesant pasagiul, unde Sasul spune cât de bine îi prinde, că scie românesce. Étă acest pasagiu:

„In familie vorbim săsesce şi când ne aud ceilalţĭ colonişti germanĭ, cred că vorbim unguresce. *Cunoscinţa limbei românescĭ însĕ ne este de mare folos, findcă multe cuvinte sunt întocmai ca cele portugheze, séu sémĕnă cu acelea*".

Cununie. D-l Ilarion *Gonţia* şĭ-a serbat cununia cu d-şóra Silvia *Roman* în diua de 19 Septemvrie v. în Sibiiu.

Un candidat de advocat caută aplicare în cancelarie advocaţială. Pentru informaţiunĭ a se adresa la redacţiunea diarului nostru.

Defraudarea de la Sebeşul-săsesc. Inainte de asta cu câteva sĕptĕmânĭ s'a publicat scirea, că un contabil de la societatea de credit (gewerbliche Kreditgenossenschaft) din S. Sebeş cu numele Moritz Thiess, originar din Braşov, a furat suma de 21,500 coróne şi a dispărut. El a fugit în America. Aflându-se încă pe drum a trimis din Berlin 10,000 coróne socrului sĕu la Viena, suma acésta însĕ a fost sechestrată de poliţie. Acuma vine scirea din America despre arestarea lui Thiess. Poliţia din Newyork a pus mâna pe el tocmai când voia sĕ părăséscă vaporul. Banii ce se aflau la dênsul 10,000 coróne, i-s'au luat şi Thiess va fi trimis îndĕrĕt. Astfel societatea de credit din Sebeş nu va rĕmâné păgubaşă de cât de 1500 coróne.

Patru cai omorîţĭ de curentul electric. In diua de 4 Octomvrie s'a întîmplat în Sibiiu un accident până acuma ne mai pomenit în părţile nóstre. Nisce monteurĭ erau ocupaţĭ pe acoperişul unei case din strada Măcelarilor cu desprinderea sîrmelor de telefon, spre a le muta la noul palat al poştelor. Câte-va sîrme de acestea atârnau de pe coperiş în stradă şi au ajuns în contact cu conductul usinei electrice tocmai când întra în funcţiune curentul cel mai puternic. In momentul acela trecea pe acolo un camion cu patru cai al speditorului Steiner şi caii au venit în atingere cu sîrmele. Toţĭ patru caii au cădut ca trăsniţĭ la pământ, de unde nu s'au mai sculat. I-a omorît curentul electric. Vizitiul a scăpat.

Accident. In pădurea de pe Timişul de sus numită „*Valea calului*", lucrătorul Tanase Grama în étate de 54 anĭ, vrênd sĕ taie un copac, acesta s'a resturnat peste el, frângêndu-i amêndouĕ picióreIe. Nenorocitul a fost adus la spital.

O dramă în armata austriacă din Galiţia. Depeşă din Cracovia: Diarul „*Naprzod*" scrie, că un soldat din artilerie, anume Polacsek indignat de maltratările la carĭ superiorii îl supuneau, atât pe el cât şi pe camaradii sĕi, i-a denunţat generalului Galgotzy. Acesta a ordonat o anchetă, care a dat un resultat contrar celor spuse în denunţarea lui Polacsek, de órece, firesce, soldaţii n'au îndrăsnit sĕ dea mărturie contra ofiţerilor. Ofiţerii au dat în judecată pe Polacsek pentru calomnie. Polacsek, temêndu-se de pedépsă s'a sinucis.

Teatru. Mâne Vinerĭ trupa d-lui Bauer va juca opereta „*Der Vogelhändler*" de Zeller.

şi bróşte cu pulpe durdului prinse înt'radins pentru el îi serviau ca hrană. Şi findcă bucatele servite erau gustóse, îi plăceau de minune şi decĭ se simţia destul de mulţumit cu ursita sa. De câte-ori însĕ, tómna se apropia timpul când soţii sĕi se pregăteau de lungă călătorie în spre depărtatul Rĕsărit, apucând sborul parte spre India, parte spre Egipet şi lacul Cead, atuncĭ o mare jale îl cuprindea şi, încă şi mai îndurerat era când tainicii călători prin lume reveneau pe plaiurile patriei, vestind sosirea primă-verei; mâhnit privea la ei, cum coborau în cercuri line la cuiburile lor, cum le diregea şi cum se găteau a reîncepe firul gospodăriei spre aşi reîntemeia şi spori familia, crescându-şi puii cu sârguitóre îngrijire. Şi óre pentru ce bietul invalid era lipsit de fericirea celorlalte berze? Se fi fost óre vina lui aşa de mare pentru-că cu ocasiunea luptei iscate el a fost provocătorul? şi pentru atâta acuma sĕ fie osândit a-şi expia greşala tótă vieţa, petrecând în sihastrie şi aspră renunţare de la desfătările şi bucuriile vieţiĭ? Intr'una din dilele lui *Cireşar* — or fi de atunci cam vre-o trei ani — di senină ca sufletul îngerilor, o di „când cerul şi pământul *preschimbă sărutări, prin rade aurite şi vesele cântări*", étă că în văzduh se audiră fâlfăind aripile unei berze-femee, care, după ce-şi mai domoli sborul, se lasă ca o săgétă lângă Costică, care de ani de dile îşi însoţea semenii numai cu privirea şi cu dorul. Ea îl privi galeş şi cu neastîmpărul feciórei în al cărei suflet pentru întâiaşĭ dată se deştéptă simţiri neînţelese şi într'o tăcere tainică parcă-şĭ *dicea*: „Ah! bietul holteiu! nu pare de fel trecut de anĭ. Cât de mândră şi galeşă i-e privirea şi cu câtă îndemânare şi pricepere torăe din cioc."

Străpunsă ca de o săgétă de foc, stau faţă în faţă, până ce taina simţirilor neînţelese la început se lămuri. Dér unde era sĕ-şĭ cládéscă cuibul, căcĭ Costica nu putea sbura. Sus pe coperiş era cu neputinţă. Deci locul pentru cuib trebuia ales jos pe pământ.

Costică privindu-şĭ cu duioşie alésa inimei, parcă-i dicea: „Şci ce? ómenii nu's de fel aşa de rĕi ca semeni noştriĭ. Mie-mĭ dau fel de fel de bucate, care de care mai gustóse: peşti grăşciorĭ, broschiţe, guşterĭ guleraţĭ şi nu-mĭ fac nicĭ un rĕu. Aşa că fără nicĭ o grijă, ne putem face cuibul în curte; ei de dragul meu te vor iubi şi îngriji şi pe tine; ér Mucri, paznicul curţei, nu te va muşca cum nu mĕ muşcă nicĭ pe mine. Uite colo'n colţul dintre grajd şi magazie sĕ ne clădim cuibul". Dis şi făcut! In scurtă vreme îşĭ întemeiară căminul şi bietul Costică petrecu o vară ca legănat pe braţele fericirei.

Dér într'o bărzoe sĕ nu te prea încredĭ.

Când *Vara* în lupta firei capitulă în faţa *Tómnei* şi acésta-i cuceri împĕrăţia, când stoluri de prepeliţe egoiste, de turturele drăgăstóse şi de berze sgomotóse spintecau aerul de deasupra satului, îndreptându-se spre tărâmurile mai calde din spre Mează-di; atunci să trezi în ea un nemărginit dor de călătorie, dér care cu o putere iresistibilă birui puterea şi credinţa de soţie şi întro nópte răcorósă, când şi apele dormeau, se făcu nevĕdută împreună cu puii sĕi. Costică rĕmase iarăşĭ singur ca un cuc şi trist, cum póte nu fusese nicĭ odată în viaţă. Facu-se el la început pe filosoful, se resemnase destul; acum însĕ întrega fiinţa îi ciocotea de amărăciune pentru nenorocirea ce ca un fulger îi căduse pe cap. Soţia-i însĕ sĕ duse departe cu puişorii, peste nouĕ ţĕri şi nouĕ mări.

Un pungaş isteţ. Sunt câte-va sěptěmânĭ de când un tînĕr vorbăreţ a venit la Braşov şi presentându-se sub numele de *Eremia*, spunea că petrece vara la Predeal şi că e elev al conservatorului din Bucurescĭ. Tînĕrul, care dealtmintrea avea mutră de Evreu, spunea că are de gând sĕ dea un concert împreună cu câţĭ-va colegĭ ai d-sale şi a umblat chiar pe la mai multe familii de Român, plasând bilete. Firesce tótă istoria cu concertul era o minciună. Numitul „Eremia“, după-ce a pungăşit pe câţĭ-va Românĭ, a dispărut. Se dice, că prin aceeaşĭ manevră a stors şi de la familile române din Arad câte-va sute de coróne.

Seratǎ. Suntem rugaţĭ a publica, că în séra de 8 Octomvrie se va da o serată artistică în sala de la hotelul „Central“ cu program variat, declamaţiunĭ, piano şi cântărĭ. Intre alţii d-l Fr. *Albrich* va cânta „Ciasornicul“ baladă de Löw acompaniat pe piano de d-şóra Ema *Albrich*. Serata se dă în scop filantropic de către reuniunea de femei potestantă.

Recoltele României din vara acésta. Serviciul statisticei generale din ministeriul român de domenii, a terminat evaluaţiunea recoltelor din vara acestui an. După aceste evaluaţiunĭ grâul dă 18,900,000 hl., secara 375,000 hl., orzul 4,500,000 hl., rapiţa 85,000 hl., inul în sĕmênţă 60,000 hl., decĭ grâul a dat o recoltă mai bună, relativ, cu mult sub mijlocia ultimilor 5 anĭ, dér care totuşĭ e îndoită recoltei de grâu din anul 1899.

Rĕscólă în Polonia ruséscă. Se depeşézǎ din Lemberg, că la Lodz (Polonia rusésca), o mulţime de lucrătorĭ s'au dus, cântând imnurĭ revoluţionare şi fluerând înaintea casei directorului poliţiei, Şanowski, şi au spart cu pietri tóte geamurile. S'a încins o luptă între lucrătorĭ şi Cazacĭ. Mai mulţĭ lucrătorĭ au fost răniţĭ cu focurĭ de revolver. Poliţia a isbutit sĕ impresóre 500 de persóne, pe carĭ le-a arestat. Mai mulţĭ demonstranţĭ au fost răniţĭ cu loviturĭ de sabie şi cu focurĭ de revolver.

In sesonul când se coc pómele nu va fi de prisos a recomanda on. public o doftorie fórte practica cu efect sigur contra diareei chocolada de tanin a lui Sztraka. E cu desĕvîrşire nestricătóre are un gust plăcut, din care causă se póte lua nu numai de către adulţĭ, ci şi de copii, 1 bucată 40 banĭ în fie-care farmacie.

Garantézǎ farmacia C. *Balassa*, că laptele de castraveţĭ veritabil englesesc al lui Balassa cu efect miraculos pus de dênsul în circulaţiune, nu este stricăcios feţei. Numai odată sĕ încerce On. nóstre dame a-şi procura de probă laptele de castraveţĭ a lui Balassa şi se vor convinge că acest cosmetic face sĕ dispară imediat pistruile, petele de ficat, sgrăbunţele, parasiţiĭ şi ori-ce necurăţenie, făcênd obrazul neted şi tînĕr. O sticlă 2 cor. Un săpun de castraveţĭ veritabil englesesc 1 cor. Pudra 1 corónă 20 banĭ. Se póte căpĕta în orĭ-ce farmacie. Sĕ vĕ feriţĭ de imitaţie.

Rĕsboiul ruso-japones.

Scirĭ autentice asupra evenimentelor de pe câmpul de rĕsboiŭ, n'au sosit în dilele din urmă.

In *Manciuria* domnesce relativ linişte. O luptă mai însemnată nu s'a dat între inimicĭ şi nicĭ nu se póte bănui măcar când se va da. Ruşii se află cu puterea armatei lor tot în regiunea Mukdenului, ér Japonesii n'au prea înaintat spre acest oraş. Depeşile sosite în urmă spun însĕ, că pe drumul dintre minele Yantai (20 chilom. spre nord-ost de Liaoyang) şi până aprópe de Mukden, precum şi la apus de acest oraş, dilnic se întêmplă încăerărĭ mai micĭ între avantposturile ruse şi japonese. Generalul rus *Stackelberg*, care comanda mai înainte la aripa dréptă a armatei rusescĭ, se află astădĭ aprópe de mormintele dinastiei imperiale chinese, adecă la aripa stângă a armatei rusescĭ. In Mukden domnesce linişte completă. Generalissimul Kuropatkin nu face nicĭ o pregătire în vederea unei înaintărĭ ofensive.

Un raport al generalului rus *Sacharow* adresat statului major general cu data de 3 Oct. spune, că în diua de 1 Oct. un escadron japones a încercat de douĕ-orĭ sĕ forţeze trecerea prin avantposturile de cazacĭ în regiunea dintre Khuankhuandrian şi Fyndiapan. Schimbul de focurĭ a durat până séra. Generalul *Mişcenko* a trimis în ajutor o sotnie de cazacĭ. Spre séră Japonesii s'au retras pe tot frontul în direcţiune spre Sialjukhetzy, urmăriţĭ de cavaleria rusésca. In aceeaşĭ di de 1 Oct., 1 jumĕtate batalion de infanterie japonesă şi un escadron de cavalerie a dat un atac în trei grupe deosebite contra avantpostului rusesc de gardă aşedat între rîul Huuho şi calea ferată. Atacul a fost respins spre séră cu ajutorul unei companii sosite la timp.

Despre *situaţiunea la Port-Arthur* sosesc mereu scirĭ numĕróse, carĭ însĕ sunt fórte contradicĕtóre nu numai în ce privesce amĕnuntele, ci şi în întregime. Unele din scirĭ susţin, că Ruşii au respins tóte atacurile Japonesilor din dilele ultime, altele afirmă, că Japonesii şi-au susţinut posiţiunile ocupate.

„Birsevija Vjedomosti“ anunţă din Cifu, că în ultimele atacurĭ Japonesii au obosit nespus de tare. *Stossel* a profitat de împrejurarea acésta şi a gonit pe Japonesi din posiţiunile, ce le cuceriseră. La 30 Sept. ei au cerut un armistiţiu de câte-va óre, ca sĕ-şĭ înmormênteze morţii. Stössel lĭ-a împlinit rugarea.

O scrisóre privată din Port-Arthur sosită în 23 Sept. la Cifu descrie luptele teribile, ce s'au dat de la 19 Sept. începênd, contra forturilor principale. Bombardarea a stricat instalaţiunile de apă şi redutele, ce le scuteau. In luptele aceste s'au întêmplat episóde, carĭ în ce privesce măcelărirea au întrecut asalturile infanteriei de la Liaoyang. In 22 şi 23 Sept. Ruşii au făcut o eşire din cetate contra posiţiunilor ocupate de regimentul 36 japones. O luptă nespus de înverşunată s'a desfăşurat, în care regimentul japones a fost cu desĕvîrşire nimicit. Din 4000 de ómenĭ n'a rĕmas decât un sub-ofiţer şi 11 soldaţĭ. Afară de acésta Ruşii au nimicit un batalion întreg japones, ce se afla în vale. Un alt batalion japones a fost sfâşiat într'un şanţ, ér un al treilea batalion a fost alungat şi încurcat în reţele de sîrmă electrică şi fù total nimicit.

Generalul *Stossel*, eroicul apĕrător al fortăreţei, a raportat Ţarului amĕnunte înfiorătóre despre luptele de la 19—23 Septemvrie.

Diarele englese publică o scire telegrafică din *Tokio*, în care se spune, că luptele amintite nu s'au sfîrşit totuşĭ cu înfrângerea totală a Japonesilor. Asediul progresézǎ şi Japonesii au ocupat acum de curênd mai multe posiţiunĭ însemnate de la Ruşĭ.

Corespondentul din Cifu al diarului „Daily Chronicle“ telegrafiézǎ, în urma convorbirei cu ofiţerii japonesĭ, că scopul asalturilor desperate ce dau Japonesii contra Port-Arthurului nu e atât cucerirea cetăţii, cât mai mult de a constrînge flota rusésca a părăsi portul şi a-o nimici apoi în largul mării. Inşi-şĭ ofiţerii japonesĭ nu speră în reuşită şi cred, că asediul va dura tótă iérna.

Étă acum câte-va scirĭ mai nouĕ:

Diarul *„Times“* este informat din Tokio, că Japonia a chemat sub arme alţi *350 de mii* de reservişti.

„Petit Journal“ primesce următórea telegramă din Petersburg: In diua de 1 Octomvrie st. n., Japonesii carĭ asediézǎ Portul-Arthur au cerut un armistiţiu pentru îngroparea morţilor. Câmpul era plin de vulturĭ şi corbĭ, carĭ devorau cadavrele. Un vultur s'a repedit asupra unui colonel rus, care s'a apĕrat trăgênd mai multe focurĭ de revolver. Acésta a făcut sĕ se credă, că Ruşii au călcat învoiéla de armistiţiu şi a dat nascere la un litigiu între Ruşĭ şi Japonesĭ.

Diarul „Daily Express“ primesce din Şangai scirea, că încrucişătorul rusesc *„Bajan“ a isbutit sĕ scape de la Port-Arthur* şi sĕ se refugieze la Vusung.

Generalul *Saharow* telegrafiézǎ Ţarului, că avanposturile japonese din apropiere de Mukden *au fost respinse* pe tótă linia.

Bĕtrânul general rus *Dragomirov*, despre care s'a vorbit un moment, că avé sĕ fie numit comandant suprem în Manciuria, se află bolnav de picióre la Konotok. Neputênd merge sĕ asiste la revista divisiei 14 făcută de Ţar la Odessa, Dragomirov a trimis comandantului divisiei, general Rusanoff, fost adjutant al sĕu, următórea telegramă:

„Te rog sĕ comunicĭ divisiei căldurósele mele urărĭ. Am credinţă în tine, Rusanoff. Te felicit şi te binecuvintez. Sĕ-ţĭ dea Dumnedeu norocul unei bătălii. Salută divisia în numele meu; îmbrăţişézǎ pentru mine drapelele tuturor regimentelor. Sĕ-şĭ amintéscă toţĭ de Dunăre, de Şipka (victorii, la carĭ a participat divisia a 14-a). Informézǎ-mĕ de diua şi ora când veţĭ trece pe aprópe de Konotok. Voiŭ pune sĕ mĕ ducă spre a vĕ vedé. Lasă-mĕ sĕ-ţĭ dău un sfat: resistă, ca divisia sĕ nu fie nicĭ împrăsciată, nicĭ împărţită. Găsesc stupid a-se bate pe un front escesiv. Băteţi-vĕ bine; ţineţĭ gata reservele vóstre; victoria va încorona sforţările vóstre. Dumnedeu sĕ vĕ ocrotéscă. *Dragomirov*“.

Telegrama acésta a făcut mare senzaţie în divisia a 14-a.

Sosirea suveranilor românĭ în ţéră.

Regele şi regina României, împreună cu prinţul Carol au sosit Duminecă la Sinaia.

Pentru întêmpinarea suveranilor la Predeal, au plecat din Bucurescĭ cu trenul de 8.5 m. diminéţa, miniştriĭ D. Sturdza, Em. Porumbaru, Ion C. Brătianu, C. I. Stoicescu, C. F. Robescu, primarul capitalei, St. Sihleanu, directorul general al teatrelor, general Cóndă şi colonel Hicţu. Trenul a ajuns la Sinaia la órele 11.55 m. dim., unde s'au scoborît persónele de mai sus. Au mai venit din Bucurescĭ, în acelaşĭ scop, d-niĭ generalĭ Wartiade, Cóndă, Băicoianu, general doctor Teodori, d-nii Basset, ataşatul militar Rozvadovski, Gr. Dianu, I. Kalenderu, D. Protopopescu I. G. Saita, Mişu, prefect de Prahova, deputat Teodorini, ajutorul de primar din Ploescĭ Ionescu, căpitan Creţeanu etc.

După amiadĭ la órele 3.25 m. a plecat din Sinaia trenul special, ducênd persónele oficiale la Predeal, spre a primi pe Suveranĭ.

Au mers de asemenea la Predeal principele Ferdinand şi principesa Maria, principesa Elisabeta, principele Wilhelm de Hohenzolern, adjut. col. Bahmeyer, d-nele Greceanu şi Bengescu, d-niĭ General Robescu, maior Greceanu, Lecomte de Nouy, etc.

La Predeal peronul gărei era fórte frumos decorat. Public numĕros venise întru întêmpinarea suveranilor.

Eleviĭ şcólei din Predeal erau înşiraţĭ pe peron; de asemenea se afla de faţă comandantul batal. de vênătorĭ cu ofiţeriĭ, carĭ se găsiau în Predeal. D-l de Giers, ministru plenipotenţiar al Rusiei la Bucurescĭ, care se afla la Sinaia, a mers de asemenea întru întêmpinarea Suveranilor

Trenul ungar sosì în gară la órele 4.40 m., avênd ataşat vagonul regal românesc.

Familia regală e salutată cu entusiasm de persónele presente. Regele şi regina precum şi principele Carol se scobóră din vagon. Suveraniĭ îmbrăţişézǎ călduros pe principiĭ moştenitorĭ. Regele era îmbrăcat civil, purta pe cap pălărie móle. Regina purta roche négră şi pălărie négră cu pană albă.

La ora 4.40 m. trenul regal pornesce la Sinaia, împreună cu tóte persónele oficiale.

In gările Azuga şi Buştenĭ, numĕroşĭ sătenĭ, carĭ aşteptau trecerea trenului regal, au aclamat pe suveranĭ.

Peronul gărei din Sinaia, ca şi al gărei Predeal, era înţesat de lume, civilĭ, militarĭ, d-ne şi domnĭ. Gara era frumos pavoasată. La ora 5.05 m. trenul regal întră in gară. Uralele isbucnesc din tóte piepturile.

Suveraniĭ, împreună cu principiĭ moştenitorĭ, descind din vagon. Primarul Sinaiei şi persónele oficiale îĭ întêmpină, urându-le bună venire. Reginei i-se ofere mai multe buchete de florĭ de către d-nele presente.

In salonul de recepţie se mai aflau: d-l Jackson, ministrul american, prinţul italian Ruspoli cu d-na, contele Rucojischi, d-şóra Rîmniceanu, Kenedey, ministrul Angliei, general Brătianu, fraţiĭ Wilson, contele Larisch, primul secretar austriac de Kalenberg, col. Gratzosky, maiorul Nestorian împreună cu toţĭ ofiţeriĭ batalionului etc.

După ce se întreţin câte-va minute cu persónele de faţă, Suveraniĭ împreună cu principiĭ moştenitorĭ şi cu fiiĭ lor, pornesc la castel, pe un timp admirabil.

Adunarea generală de tómnă a Comunităţii de avere.

Vineri în 17/10 Septemvrie a. c. comunitatea de avere din Caransebeş şi-a ţinut adunarea generală de tómnă în Caransebeş. Dintr'un raport publicat în „Fóia Diecesană“ lucrurile importante de la ordinea dilei s'au resolvat *fără multă discuţie şi cu unanimitate.*

Remâi surprins de decursul liniştit al acestei adunărĭ, când te cugeţi, că nu chiar de mult, când representanţii Comu

---

Mâhnirea cuprinse pe bietul năpustit. Trecu o Primăvară, trecură încă o Tómna şi o Iarnă, până când o altă Primăvară, spre marea lui bucurie, îi readuse pierduta soţie. Intr'o clipă sĕ lăsă din sbor lângă el şi cine óre ar fi în stare sĕ ne descrie bucuria lui Costică?! Bucuria lor era nemărginită. Apoi după datina berzelor, începură complimentele de: bine ai venit şi bine te-am găsit! manifestate prin torăitul ciocurilor, de rĕsuna curtea de sgomot ca viile când vêntul tomnatic mişcă tocăliile de prin ele. Imputările din partea lui Costică, ca şi scusele din partea soţiei, nu sĕ mai ispràveau.

La urmă se împăcară şi reîncepură fericita viaţă întreruptă, cine scie din pricina căror împrejurărĭ.

De astă dată însĕ se vedea, că nu mai au poftă de aşĭ cladi cuibul jos pe pământ.

Bărzóia, aşa sĕ părea, îşĭ rafinase gusturile în străinătate şi acum cu ori-ce preţ voia o casă mai ridicată.

Ea sbura mereu pe coperişul cam pleoştit al unei magazii, îndemnându-şi zădarnic soţul s'o urmeze. Dumnedeu însĕ nu lasă în părăsire inimele bune şi curate.

Iorgu, bunul servitor, care observa totul cu luare aminte, le dete mână de ajutor. Pricepându-le gândul şi împărtăşindu-le dorinţa, anină o scară de straşina magaziei pe care Costică ca un gimnastic desăvârşit, sĕ urcă grăbit până la tovarăşa sa. Aci începură clădirea noului cămin.

Femeia aducea materialul trebuincios: găteje, mărăcini şi lână, ér Costică făcea pe architectul. In câte-va dile cuibul fu gata.

De atunci în noua lor cetate, amândoi petrec o viaţă lină şi neturburată, fericită şi tichnită.

E o mândréţă să vedi cu câtă gravitate urcă şi cobóră Costică scara.

Proprietarul şi familia sa simt o adevĕrată plăcere privind la bunul traiŭ al acestei perechi de berze, care multor ómeni le-ar puté servi drept pildă de urmat.

Numai puii lor crescuţi cu multă îngrijire şi gătiţĭ la gât cu funte roşii de Marióra, drăgălaşa fiică a propietarului, nu mai revin la căminul părintesc.

Cine scie, pe ce plaiuri, din lumea asta largă, vor fi remas.

(„A. T.“) *A. Crainic.*

nităţii s'au întrunit pentru alegerea noului president în persóna d-lui Burdia, sala de şedinţe a Comunităţii rĕsunase de protestele demne ale grăniţerilor în contra îngerinţei guvernului în afacerile interne ale acestui important aşeḑĕmânt românesc. Lumea trebue să rĕmână surprinsă şi de faptul, că în publicitate n'a pĕtruns nicĭ o scire despre convocarea acestei adunărĭ şi că de-abia acuma după ţinerea ei a apărut un singur raport în fóia bisericéscă din Caransebeş.

Étă, pe scurt, decursul adunărei:

După deschiderea adunării prin d-l Constantin *Burdia*, presidentul Comunităţii, d-l Filip *Müller* salută pe noul president în numele representanţilor şi în firma speranţă, că de aci înainte afacerile Comunităţii vor lua un avênt cât se póte de salutar pentru împăduriţii grăniceri.

Inainte de a se trece la ordinea ḑilei, representantul Vasilie *Popovici*, preot în Pătaş, interpeléză pe president, „décă are cunoscinţă, că Societatea căii ferate din Reciţa are de gând sĕ ia apa isvórelor şi rîului Nera din Valea Almăjului şi sĕ o întrebuinţeze pentru scopurile sale în defavorul intereselor Comunităţii de avere şi a Românilor grănicerĭ, locuitorĭ în numita vale. Preşedintele rĕspunde, că din auḑite are cunoşcinţă despre intenţiunile Societăţii căii ferate, şi asigură adunarea, că în cas de lipsă va interveni cu autoritatea sa oficială şi personală pentru Comunitate şi grăniceri.

Se trece la ordinea ḑilei.

Din raportul general despre dispositiunile şi evenimentele mai marcante de la ultima adunare încóce însemnăm următórele: Comitetului ia succes valorarea unui complex de pădure de fag în estindere de 785·72 jug. catrastrale în hotarul comunei Goleţ, pe care l-a vêndut unei firme din Lugoj cu un preţ de 100—110 cor. de jugĕr; apoi valorarea complexului de pădure de 629·88 jug. catastrale din hotarul Teregovei, vêndut cu preţul de 112 cor. de jugĕr; mai departe a complexului de 209 jug. catastrale de pădure de fag aflătóre în hotarul comunei Glimboca, vêndut cu 110 cor. de jugĕr. etc.

S'au stabilit mai multe pensiuni şi ajutóre pentru organe repăşite din serviciul Comunităţii, apoi pentru vĕduve şi orfani de-ai funcţionarilor decedaţi.

S'au întregit unele posturi vacante, ér conducĕtorii forestieriilor de Teregova şi Bozovici, Augustin *Câmpean* şi Stachius *Popoviciu*, au fost numiţi primi-forestieri.

Ministrul reg. ung. de interne a anulat alegerea de representanţi a d-lor Iosif Stoianel în Dalboşeţ, Wilhelm Macassy în Bozoviciu şi Ioan Panacea în Verendin.

S'a întrodus ca limbă oficiósă în administraţia internă a Comunităţii — esclusiv — ***limba română***, ér faţă de oficiolatele şi forurile statului limba maghiară.

Incendiaţilor din comuna Gerboveţ li-s'a votat un ajutor de 500 cor.

S'a încuviinţat împăduriţilor de a lua gratuit din pădurile Comunităţii frunḑe de nutreţ, apoi păşunatul de codru şi strîngerea ierbei şi a fênului de pe poieni şi lunci nearêndate ect.

Acest raport al comitetului s'a luat la cunoscinţă.

Al doilea punct al ordinei de ḑi şi anume: preliminariul suplinitor pe anul 1904, pentru *urcarea salariilor* presidentului, v.-presidentului, oficianţilor şi a altor organe a Comunităţii de avere, s'a primit cu observarea, ca sĕ se stăruéscă şi la îmbunătăţirea salarelor personalului inferior al Comunităţii.

Preliminarul Comunităţii de avere cu cerinţe de 289.457 cor. şi acoperire de 394.835 cor. s'a primit cu adausul, ca stipendiile sĕ se urce la suma de 10.000 cor. Tot aşa s'a primit preliminarul „Fondului casselor“ cu recerinţe de 4720 cor. şi acoperire de 4970 cor.

S'a apobat statutul presentat de Comitet referitor la administrarea fondului pentru ajutorarea funcţionarilor Comunităţii de avere în cas de bóla.

Un incident la graniţa româno-bulgară.

De la Hasarlic şi până la Hairanchioi se află pichetele românescĭ 25—28. Terenul fiind fórte accidentat, patrularea se face mai des ca în alte părţĭ, deóre-ce contrabandiştiĭ pot pe aci uşor trece graniţa.

Sâmbătă, pe la órele 4 jum., patrulau pe acea linie soldaţii Ifrim Constantin şi Badalan Ion, ambii grănicerĭ în compania de la Hasarlic.

Pe când ei se aflau în crésta unui deal, au zărit în vale, între pichetele 26 şi 27, în faţa pichetului 38 bulgăresc, trei căruţe cu nisce bulgarĭ, carĭ se aflau pe teritoriul român. Bulgarii fiind somaţĭ sĕ stea locului, au fugit pe teritoriul bulgăresc cerênd ajutorul soldaţilor bulgarĭ, carĭ sosind în numĕr de patru, au început sĕ ameninţe pe Ifrim şi Badalan cerênd sĕ lase căruţa, care rĕmase pe teritoriul român.

Grănicerii refusând, soldaţii bulgarĭ au început sĕ tragă focurĭ, împuşcând un cal.

Soldaţii românĭ, după cum reiese din declaraţia chiar a unor bulgarĭ, au strigat atuncĭ sĕ înceteze cu focurile. Bulgarii au refusat însĕ, şi trăgênd mereu, un glonte lovesce pe grănicerul Ifrim Constantin în pulpa piciorului. Vĕḑêndu-se ameninţaţĭ, au început sĕ tragă şi grănicerii românĭ.

„Glónţele bulgarilor, ḑic Ifrim şi Badalan, vîjăiau pe la urechile nóstre. Când am vĕḑut mórtea cu ochii, atuncĭ am tras şi noi“.

Din schimbul acestor glónţe, vre-o 35 la numĕr, un soldat bulgar a căḑut mort şi un altul grav rănit. De asemenĭ a murit un cal; alţĭ trei au fost rănițĭ.

Bulgarii frauduloşĭ, vĕḑênd că se face us de arme, au fugit după-ce tot ei au aţîţat pe soldaţii bulgarĭ.

Rana lui Ifrim nu e gravă. E un soldat deştept şi a depus lămurit cele de mai sus.

„La prima somaţie, — a ḑis Ifrim, — aveam dreptul de a trage. Am somat însĕ de peste 10 orĭ şi tot n'am făcut us de armă până nu am fost atacaţĭ“.

Au sosit la faţa locului primarul din Hairanchioi, care nu a putut constata de cât mórtea soldatului bulgar, şeful plutonului de grănicerĭ din Hazarlîc, care a anchetat casul în mod preliminar, d-l major Vasilescu, comandantul batalionului de grănicerĭ, care întêmplător se afla la Constanţa. precum şi comandantul companiei.

Din cercetările făcute resultă, că grănicerii şĭ-au făcut datoria.

Unul din bulgarii fugiţĭ a declarat, că ei sunt vinovaţĭ, şi că de scia că se vor întêmpla astfel lucrurile, ar fi trecut prin vamă. A spus de asemenĭ că cei dintâiŭ au tras soldaţii bulgarĭ, omorându-le caiĭ, şi că în urmă au tras grănicerii.

Erĭ a mai sosit la faţa locului un parucic (locotenent) din Denis-Cuius, care anchetéză cazul. Se aştéptă sosirea comandantului din Pazargic.

Căruţa se afla pe teritoriul românesc şi bulgarii au început sĕ tragă focurĭ, fiind pe zona neutră.

Din anchetă s'a constatat, că numai bulgarii frauduloşĭ sunt vinovaţĭ, deóre-ce au minţit pe soldaţii bulgarĭ, carĭ le-au luat apĕrarea.

Un soldat bulgar a declarat că s'a pomenit pe teritoriul român, trăgênd focurĭ.

Ruga de la Coşocna.

Din anul 1903 de la S-ta Maria-mare s'a îndatinat poporul din jurul opidului Coşocna a veni la Ruga de la biserica gr. cat. nou edificată prin vrednicul protopop Ioan Haţieganu! O datină pie, dorită şi consolătóre de sufleteşi de alinare bolnavilor.

Precum în anul trecut, aşa şi în anul curent, tot cu dor au aşteptat şi dorit sĕrbătórea sf. Marie, ca sĕ vină la ruga de la Coşocna. Deşĭ timpul a fost nefavorabil totuşĭ, au venit din cele mai depărtate locurĭ până la 200—300 suflete. Parochul şi protopopul local fiind pe pat greu bolnav, în acel timp serviciul divin s'a ţinut de către preoţii din Corpadea şi Pata sup. pontificând Prea On. Dr. Elia Daianu, protopopul Cluşiului, chemat spre acest scop.

D-l Daianu a ţinut o predică frumósă despre virtuţile Prea Curatei vergure Maria, ér bolnavilor li-s'a conferit sf. Maslu prin 2 preoţĭ, lectorând atât la liturgie, cât şi la maslu tînĕrul Aurel Haţeganu cleric de a. IV-lea.

La s-ta Măria-mică s'a continuat ruga tot aşa, dér poporul a venit în numĕr mai mic pentru plóia, care în continu se vĕrsa.

A sosit în fine şi „ḑiua Crucei“, ḑi dorită de tótă creştinătatea! Timpul s'a înseninat! Dumneḑeu a dăruit sănĕtate şi şefului nostru tractual; poporul nedumerit până atuncĭ, nu cumva sĕ piardă aşa în grabă pe zelosul şi iubitul nostru protopop, auḑênd şi înţelegênd, că e sculat şi póte servi sf. Liturghie, cu dor a dorit sosirea ḑilei.

Nime nu póte descrie pompa acestei sĕrbătorĭ, decât cel-ce a fost de faţă.

Incă în preséra ḑilei sosiră creştinĭ din Tritul inf., Coocu, Beiŭ, Cicudiu, Cianumare, carĭ asistând la vecernie, li-se făcură molitvă şi se mărturisiră în mare parte, şi până la 100 suflete se aşedară după încunjurarea bisericei cu cântărĭ la quartire.

In ḑiua crucei veneau din Pata, Booşiu şi Corpadea şi Gădălin creştinii în frunte cu preoţii lor cu procesiune şi praporĭ, cântând şi lăudând pe Dumneḑeu, de-ţĭ crescea inima vĕḑênd atâta dragoste şi pietate în popor.

Serviciul divin s'a ţinut de protopopul actual cu asistenţa a trei preoţĭ şi lectorul, care cu mulţimea poporului adunat (până la 6—7 sute suflete) s'a ţinut sub ceriul liber în cimiterul de lângă biserica veche, la altariul anume pregătit. S'a servit maslu la 80 creştinĭ bolnavĭ. Predica festivă a ţinut'o harnicul preot Mihail Hodarneu din Pata, după care protopopul a lăudat zelul poporului şi l'a îndemnat la iubirea bisericei la venirea cu dragoste în tot anul la acéstă Rugă comună.

In fine pe la 2 óre p. m. inteligenţa şi preoţimea a fost învitată la masa protopopului unde s'a făcut colectă şi pentru arşii din Câmpenĭ, pe cum şi în ḑiua Crucii şi la s-ta Măria mică, şi s'au espedat 43 cor. 58 banĭ.

Dea Dumneḑeu sĕ avem mulţĭ ómenĭ harnicĭ şi bunĭ ca protopopul nostru, căruia poporul şi toţĭ îi dorim viéţă îndelungată spre binele tuturor.

Un participant.

Corespondenţa „Gazetei Transilvaniei“.

Valea Mureşului, Sept. 1904.

(Sfinţirea bisericei din Dateş. — Un despărţĕmênt al „Asociaţiunei“ neactiv. — Petrecere cu — „csardas“).

Ḑiua de 21 Septemvrie a fost pentru comuna Dateş o ḑi de bucurie sĕrbătoréscă. Satul întreg s'a adunat pentru-ca sĕ asiste la binecuvêntarea şcólei, unde micile lor odrasle au sĕ se adape în lumina cunoscinţelor. Sĕ vedea pe feţele bĕtrânilor mândria omului consciu de prestaţiunile sale. Şi póte fi mândru poporul din Dateş, căcĭ are aşa o şcólă şi o biserică frumósă.

Décă trecĭ pe valea Mureşului în sus, de departe vedĭ că se ridică două edificii nouĕ frumóse în Dateş — *sunt biserica şi şcóla românéscă* — par douĕ monumente frumóse uriaşe, una ridicată cu turnul spre ceriu ce-ţĭ spune: Aicĭ învețĭ cunosciuţa celui de sus, ér cealaltă mai jósă: Aicĭ învețĭ cele de lipsă pentru traiul vieţii pământene. Décă te apropii de ele, vedĭ biserica zidită în stil frumos, cu ferestri marĭ luminóse, în lăuntru împodobită cu câte-va icóne esecutate în stil apusén şi cu un candelabru frumos. Şcóla frumósă, bine luminată şi spaţiósă. Biserica edificată în anul 1900, ér şcóla în anul acesta. Aceste douĕ edificii sunt adĭ mândria falnicilor noştri românĭ din Dateş, carĭ după raportul şematismului din 1900 abia trec peste 500 suflete.

Décă cercetezĭ causa cum de acéstă mică comună a putut ridica în timp aşa de scurt douĕ edificii — pe când comune mai marĭ şi mai bogate din jur n'au fost în stare — trebue sĕ recunoscĭ, că partea leului îi revine zelosului preot, d-lui Basil Anghel. In timp de 15 anĭ de când e în fruntea acestui popor, l'a sciut cu atâta tact şi prudenţă pastorală conduce, încât în locul sĕrăcăciósei bisericĭ de pe atuncĭ, a zidit pomposul edificiŭ: biserica, şi lângă ea şcóla.

Actul binecuvêntării şcólei s'a sĕvîrşit de către mult onoratul domn protopop Nicolau Solomon asistat de preoţii R. Orbean, I. Boer şi B. Anghel, ér diacon a fost preotul Cristea. După serviciul prescris de biserică, domnul protopop a ţinut poporului o vorbire frumósă, arătându-i însemnătatea şcólei şi mulţămindu-i pentru munca ce a sĕvîrşit'o După aceea ne-am adunat la ospitala masă a d-lui Basil Anghel, unde s'a toastat pentru meritele preotului local, pentru d l protopop şi pentru poporul din Dateş. La 2 óre şi jumĕtate se ridică masa.

Incă o óră şi jumĕtate şi sosesce timpul fixat pentru *adunarea despărţĕmêntului Ludoş*. Privesc în jur după membrii, dér e în zadar, *nu pot afla decât trei*. Intreb, că ţine-se adunarea? Şi drept rĕspuns mi-se spune, că *ţinerea adunării nu e anunţată la pretură*, decĭ nu se póte ţine. Halal de tine despărţĕmênt, singur numai numele ţ'a mai rĕmas!

Mai aştept puţin şi étă înainte de 4 óre vine notarul, ca sĕ asiste la adunare ca trimis al solgăbirăului. Putea şedea acasă, căcĭ cu tótă asigurarea din partea d-lui notar, că adunarea se póte ţine, nu s'a mai ţinut, căcĭ din întreg comitetul *numai un membru era de faţă.*

Atâta cred, că e destul de astă-dată despre munca febrilă ce o desvóltă despărţĕmêntul nostru. Cu alt prilej promit, că voiŭ reveni şi asupra pricinei pentru ce domnesce aşa o desinteresare mare în despărţĕmêntul Ludoş. Dér totuşĭ încă ceva: Domnul, care a luat asupră-şĭ sĕ diserteze la adunare despre *„causele pentru-ce poporul nostru se interesézä aşa de puţin de adunările Asociaţiunei“*, póte sĕ afle încă o causă fórte cardinală: *însaşĭ inteligenţa nu se interesézä.*

La 8 óre e anunţată *petrecerea*. Timpul n'a fost chiar prielnic, dér totuşĭ trăsurĭ se vedeau una câte una sosind, şi pe la 9 óre sala are deja aspectul de petrecere. Dame cu domnişóre drăguţe şi tinerĭ ce le priveau cu ochĭ duioşĭ, aşteptau primele acordurĭ, musica începe şi pĕrechĭ în paşĭ domolĭ încunjură sala.

A fost chiar binişor cercetată petrecerea. Venitul curat a fost, precum m'am informat, peste 50 corone. Apoi sĕ ḑică cineva, că nu scim sprijini scopurile filantropice!?

In dorĭ de ḑi ne-am despărţit cei carĭ au mers pentru petrecere cu impresii frumóse, ér cei carĭ au mers ca sĕ iee parte la adunare?......

De la câmp.

*

Intr'o altă corespondenţă, ce o primim despre cele întîmplate în *Dateş*, se spune următórele:

„Petrecerea ar fi fost destul de frumósă şi vială, décă nu ar fi fost turburată prin jocul *„csardaşului“*. E din cale afară trist şi regretabil, că trebue sĕ înregistrez scirea acésta, pe care a o retăcé ar fi un adevĕrat pĕcat. Pentru Dumneḑeu, dér ce nevoie avem noi de „csardaşurĭ“ cu ocasiunea sfinţirei unei şcóle românescĭ şi într'o comună curat românéscă? Nu suntem noi destul de oropsiţĭ şi prigoniţĭ pe tóte terenele, de ne mai trebue şi „csardaşurĭ“? De ce a trebuit sĕ se facă plăcerea unui notăraşel, şi încă „Român“? Iţĭ era mai mare scârba sĕ vedĭ pe tinerii şi domnişórele române, cum sĕ învîrteau în acest joc, întrecêndu-se unii pe alţii în legănărĭ ridicole. Mulţĭ n'au jucat şi au părăsit sala... Onóre acestora“....

ULTIME SCIRI.

Petersburg, 6 Octomvrie. După sciri din Mukden, Kuropatkin e firm decis a profita de anotimpul favorabil pentru operațiuni militare.

Mukden, 6 Octomvrie. Rapórte sosite în urmă asigură, că *Kuroki* vré să împresure aripa stângă a Rușilor.

Charbin, 6 Octomvrie. Avantposturile japonese au luat ofensiva pe întréga linie, de la rîul Hunho până la Mukden. Pretutindeni au fost respinse.

Tóte atacurile Japonesilor asupra Port-Arthurului, de la 19—26 Septemvrie, au fost respinse. Luptele, ce s'au dat, au fost fórte înverșunate. La asaltul asupra unui fort a fost nimicită întréga divisiune a 9-a japonesă. Pierderile Japonesilor în ultimele asalturi au fost de 10.000 ómeni.

Reuniunea

învĕțătorilor români uniți din Archidiecesă.

De lângă Mureș, Sept. 1904.

XIII.

In ședința III-a a adunărei generale din 9/XI an. presidiul dă cetire unei ordinațiuni consistoriale din 27 Iulie 1903 Nr. 3091, prin care invocând art. de lege IV. — 1898 § 5, pe viitor reuniunea în tóte actele sale, precum și pe șigile, să se foloséscă de *numirile oficióse* ale localităților.

Nu sciu cum-că biroul central presentat'a ordinațiunea asta comitetului central spre discutare și spre a-și face acesta propunerile sale pentru modalitatea esecutărei acestei ordinațiuni? Din procesul verbal al adunărei generale nu se póte constata, cum-că acésta s'ar fi întêmplat; cei presenți la acéstă adunare vor sci mai bine. Décă biroul central, ignorând statutele reuniunei, n'ar fi dat ordinațiunea dișă comitetului central, atunci adunarea generală nu trebue să discute o atare afacere gingașă și ponderósă în plen, ci trebuia să o remită comitetului central, spre a-și face propunerea sa meritorie, când apoi membrii comitetului central, ne fiind ședința lor publică, putea discuta cestiunea calm și cu tótă seriositatea, pe când așa în adunarea generală, ne fiind pregătiți, nu este mirare, când propunerea biroului central s'a primit cu unanimitate, luându-se aceea spre sciință și urmare.

Póte că nici unul dintre membrii adunărei generale nu s'a cugetat, cum-că prin tăcerea lui și-a dat votul la aducerea unei decisiuni *neesecutabile*. Firea limbei nóstre nu permite, ca în text românesc să se folosésă numele localității concernente în altă limbă.

Apoi legea citată concede, ca autoritățile bisericesci să se folosésă în scriptele lor oficióse de numele localităților respective tot în limba lor. După-ce reuniunea nóstră este confesională, așa dicând fiica bisericei nóstre, ér membrii reuniunei sunt, în calitate de învĕțători confesionali, inpiegații bisericei, adunarea generală trebue, pe basa acésta, să facă representația la veneratul consistor, pentru de a esopera favorul acesta basat pe lege și reuniunei. Numai când representația acésta nu ar fi avut succesul dorit, era în drept a lua decisiune pentru modalitatea esecutărei ordinațiunei ministeriale.

Să luăm numai de esemplu Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român. Ea are despărțĕminte, ca și noi, care nu le numesce după localități, ci fie-care are un număr roman de ordine; tot asemenea și noi am puté numi despărțĕmintele nóstre după numerii de ordine, I II III și a., ér din titlul reuniunei nóstre am puté omite numirea de Alba Iulia, în loc de a scrie „Gyulafehérvár", décă s'ar cere asta și décă nu ne-ar fi permis, de a-ne folosi de numirea străbună și istorică Alba-Iulia; în urmă și inscripțiunile sigiliilor n'ar fi așa costisitóre, când în locul numirei localității am înscrie pe ele despărțĕmintele provedute cu numeri latini.

N'am scire cumcă conclusul respectiv s'ar fi esecutat până acum; nu va fi deci târdiu, când adunarea generală proximă în tómna anului curent va lua în discusiune afacerea acésta, reasumând decisiunea dișă, firesce numai după-ce comitetul central va fi pertractat propunerea în tótă forma. *Mureșanul.*

Din Bucium-șasa.

— Sept. 1904.

In ultima corespondență de la noi s'a făcut amintire și despre corul bisericesc, început sub conducerea tinĕrului Nicodim Ganea, absolvent al inst. pedagogic din Blașiu. Mĕ aflu acum în plăcuta posiție de a vĕ spune ceva mai mult.

Corul, compus din bărbați și condus cu măestrie de simpaticul compositor Ganea, adi — după cinci săptĕmâni — cântă liturgia pe 4 voci și e o adevĕrată podóbă a bisericei și a poporului Bucium-șasa. Instrucția se va mai continua câte-va dile, ca să se scie sf. liturgie de la tóte sărbătorile, chiar și décă nu întrégă pe note, dér cel puțin în chip mai disciplinat în 4 voci.

In acest scurt timp s'a făcut însă și mai mult. Pentru variație — și distracție tot-odată — s'au întrețesut și bucățile, cari formară programul concertului, aranjat pe 18 Sept. séra. Imi iau deci voie a vĕ raporta și despre concertul, împreunat cu producțiune teatrală, aranjate sub egida Reuniunei femeilor din loc. O fac acésta, pentru-că o merită atât autorul întregului program de concert — nu singurele sale composiții — cât și succesul dobândit de concertanți și diletanți în piesa: *Cinel-Cinel*, de Alexandri.

Trec peste composițiile d-lui Ganea: „*In lemeiul codrului*", de Eminescu, „*De ce plângi tu codrule?*", de Traian H. Pop, „*La fântâna din răzor*", poesie poporală, și mĕ opresc la balada de Aricescu „*Triumful amorului*", care și în esecutare a întrecut pe celelalte, dér e și o composiție mai de forță, pot dice superbă.

Prin cântarea acestei bucăți, plină de duioșie și înțeles nobilitător, tinĕrul cor a stîrnit un val de sentimente emoționante și aplause îndelungate.

S'a putut convinge și numai din atâta ori-cine despre prețiósele talente, cari ar rĕsplăti ori și ce jertfe, făcute pentru acest tinĕr, ca să pótă urma un curs de conservator — cum se dicea în corespondența amintită la începutul acestor șire — unde cu timpul ar deveni una din cele mai valoróse puteri musicale la noi.

Nu pot întrelăsa aici a nu mulțumi și pe calea acésta distinsului sĕu magistru de la Blașiu d-l Iacob Mureșianu, pentru valorósa recomandare, ce mi-a făcut'o când căutam un conducĕtor de cor.

După concert s'a predat: *Cinel-Cinel* comedie într'un act de V. Alexandri. Dintre coriști s'au distins: d-śóra Reg. Macaveiu și d-nii Sim. și Nic. David, cele dintâiu trei puteri între diletanții noștri, dela cari pornesc inițiativele și conducerea. Ceilalți încă și-au păstrat locurile cu cinste.

Séra, care nu vom uita-o, s'a continuat cu jocuri vesele și cântări până târdiu diua.

Reuniunea se póte felicita de lucrul făcut sub egida sa.

Ér eu, care m'am făcut ecoul publicului asistent, nu pot încheia fără de a ura d-lui Ganea: Tot mai sus, spre culmea idealului. *Secretarul Reuniunei.*

O vînătóre de om.

George Iosim Drăghia din comuna Meșiț de lângă Vĕrșeț era un bărbat voinic în etate de 26 ani. Avea nevastă, căsuță, viișóră și pĕmînt. In urma unui proces, ce l'a purtat George Drăghia, în diua de 28 Septemvrie i-s'a vêndut la licitație casa și via și pĕmîntul și Gheorghe a rĕmas cerșitor.

George Drăghia era convins că dreptatea a fost pe partea lui și de aceea nu înțelegea de ce să i-se vîndă averea? Numai advocatul a fost de vină, că nu mi-a apĕrat destul de bine dreptatea, dicea George. Și Joi diminéța s'a dus la Vĕrșeț la advocatul Ivan Ostoici, sĕ-l întrebe cum s'a întêmplat, de i-s'a vêndut tot ce are, cu tóte că el socotia că va câștiga procesul.

„Advocatul nu-i acasă" — i-a rĕspuns scriitorul, „nici nu vine astădi".

— Il voiŭ aștepta până va veni, rĕspunse George.

— Dér póte nu vine până mâne.

— Nu face nimica. Eu de aci nu mĕ clintesc până n'oiŭ vorbi cu el.

Scriitorul a trimis după un polițist, dér George l'a luat de gât și l'a asvîrlit afară. Atunci au venit alți patru polițiști, însĕ și aceștia numai cu mare greutate l'au putut birui, căci George era de o putere estra-ordinară. L'au dus la poliție unde a fost ținut închis Joi după amiadi și până Vineri diminéța. El se ruga mereu sĕ-l libereze, căci nu va face nimĕnui nimic. In sfîrșit Vineri diminéța venind la poliție nevasta și fratele lui, George a fost escortat până la bariera orașului și de-acolo s'au dus acasă. Tótă diua de Vineri a petrecut'o acasă. Sâmbătă însĕ des de diminéță a fugit la Vĕrșeț luând cu sine și un revolver și un numĕr mai mare de cartușe. El s'a dus drept la gară și s'a rugat sĕ i-se dea un bilet gratis la Timișóra. N'am de cât 8 creițari, spunea Gheorghe și trebue sĕ merg numai de cât la Timișóra sĕ mĕ jeluesc la fișpanul și la vicișpanul împotriva advocatului Ostoici.

Bilet gratis nu i-s'a dat, dér George când era sĕ plece trenul, s'a suit și fără bilet într'un cupeu de clasa III-a. Un ha mai a spus însĕ conductorului, că într'un vagon s'a suit un om fără bilet și conductorul s'a dus la el, somândo-l sĕ se dea jos. Drăghia a scos atunci revolverul sĕ împusce pe conductor, dér acesta a fugit, ér pasagerii au părăsit cu toții vagonul, lăsând pe Draghia singur. Atunci a venit polițistul Vasa Resici și a vrut sĕ-l tragă jos pe Drăghia, dér a pățit'o rĕu, căci Draghia a descărcat revolverul asupra lui rănindul la obraz și falcă. Nimeni n'a mai îndrăznit sĕ se apropie de vagon și n'au avut încotro, ci au descăiat vagonul, ér trenul a plecat spre Timișóra cu întârdiere de o oră, fără vagonul în care era Drăghia.

Intr'aceea s'au adunat mii de ómeni la gara din Vĕrșeț. A venit și nevasta și fratele lui Drăghia, dér acesta pe toți îi amenința, că-i împușcă. Un alt polițist cu numele Iacob Osvald, care a avut curagiul sĕ între în vagon, a fost împușcat pe loc. In sfîrșit a venit un detașament de jandarmi și unul din aceștia cu numele Ivan Ivacev l'a împușcat pe George Drăghia prin ferĕstra vagonului de la o distanța de vr'o 200 de pași. Firesce s'a cerut întâiŭ îngăduință de la procurorul din Biserica Albă, ca sĕ-l pótă împușca, décă nu-l vor puté prinde altfel.

Tóte foile scriu despre acest cas trist și nu mai încape îndoială, că George Drăghia în urma superării celei mari, că i-s'a vêndut averea, și-a pierdut mințile, de óre ce altmintrea nu se póte esplica furia nebună a nenorocitului.

Bibliografie.

România musicală, revistă de artă și literatură, cea mai veche dintre tóte publicațiunile periodice artistice are deja XV ani de existență neîntreruptă și de luptă aprigă pentru propășirea musicei în țéră. Director Constantin M. Cordoneanu, redactor-șef Iuliu I. Roșca. Apare de două ori pe lună. Redacția și administrația în Bucuresci strada Olteni nr. 46. Abonamentul simplu pe an 12 lei, ér cu premii în valóre de 20 lei, pe an 22 lei. Pentru preoții rurali și pentru învĕțătorii lei 8 fără premii, cu premii 18 pe an. Nr. 15—16 de la 1/14—15/28 Septemvrie 1904, a apărut cu următorul sumar bogat, instructiv și variat: Teatrele sub cerul liber, de Albert Dousat. — Cronica teatrală: Teatrul național, Opera. — Expresiunea musicală. — Corespondența: Londra, Paris, Pöstyén, Govora. — De peste Carpați de Refa. — Compania lirică română, de Don Remi. — Sciri scurte: Din străinătate. De la frați. Din țéră.

Societățile de lăptărit.

In timpul din urmă s'au născocit nisce întocmiri nouĕ economice; întocmiri, cari sunt chemate a ușura vinderea séu valorisarea laptelui produs de la vacile ținute în economie. Intocmirile acestea se numesc: „societăți de lăptărit".

Numĕrul societăților de lăptărit s'a sporit fórte tare. Astfel în anul 1897 au fost numai 34 de societăți cu 2,767 de membrii și 5937 acțiuni (părți) de vaci; în anul 1898 au fost 70 de societăți cu 10,402 membrii și 19,701 acțiuni de vaci; în anul 1899 au fost 146 de societăți cu 15,357 membrii și 26,917 acțiuni de vaci; în anul 1900 au fost 246 de societăți cu 26,952 membrii și 45,934 acțiuni de vaci; în anul 1901 au fost 376 de societăți cu 40,673 membrii și 69,507 acțiuni de vaci; în anul 1902 au fost 452 de societăți cu 46,344 membrii și 80,871 acțiuni de vaci, ér în anul 1903 au fost 517 societăți cu 50,450 membrii și 94,644 acțiuni de vaci.

Laptele produs de societățile numite parte s'a vêndut în centrele societăților mai mari, cari au produs din acela unt próspĕt, parte l'au prelucrat chiar societățile numite, cari au încassat apoi din acela în anul 1897: 548,000 c., după 4,700,000 litrii de lapte; în anul 1898: 1,150,000 c. după 10,500,000 litrii de lapte; în anul 1899: 2,320,000 c., după 22,100,000 litrii de lapte; în anul 1900: 4.280,000 c., după 49,300,000 litrii de lapte; în anul 1901: 7,000,000 c., după 66.700,000 litrii de lapte, ér în anul 1903: 10,550,000 c., după 88,600,000 litrii de lapte.

Sporul este deci următorul în decursul celor șĕpte ani: 483 societăți, 47,683 membrii, 88,727 acțiuni, 10 000.000 c., venite și 83 900 000 litrii producțiune de lapte.

Inființarea societăților de lăptărit se póte face tot așa, ca și ori-care altă însoțire de felul acesta. Statutele se pot căpĕta gratuit de la ministrul de agricultură din Budapesta, precum și de la societatea pe acțiuni „Alfa Separator" tot de acolo, (VI Lombutcza Nr. 11.)

Cu cât o societate de lăptărit are mai mulți membrii și mai multe acțiuni de vaci, cu atât póte înainta mai sigur și apoi póte realisa și un venit mai mare. De aceea e neapĕrat de lipsă, ca pentru înființarea unei astfel de societăți, sĕ se cérnă bine lucrul de mai înainte, că óre puté-va acea esista séu nu?

La noi sunt multe comune, unde s'ar puté înființa ușor și ar puté da și înainte asemenea societăți de lăptărit. Atêrnă numai de la hărnicia și buna înțelegere a fruntașilor acelora și a poporului, ca acele sĕ se înființeze cât mai curênd. După cum suntem informați, și până acum s'au mai înființat astfel de societăți în comunele nóstre românesci. Ar fi deci tare de dorit, ca sĕ aflăm câte ceva și despre mersul acestora.

Fabricarea pravului de lapte.

Cu ajutorul chemiei și al technicei moderne, s'au introdus astădi multe îmbunătățiri, nu numai pe terenul economic, ci chiar și pe celelalte terene. In locul uneltelor vechi de lucru, s'au introdus și se introduc pe di ce mergem altele nouĕ, cu mult mai bune și mai spornice ca cele de mai înainte.

O astfel de îmbunătățire economică, care e chemată sĕ facă o adevĕrată revoluțiune pe acest teren, este fără îndoiélă și fabricarea laptelui din pravuri. Și până acum s'au făcut unele încercări cu condensarea laptelui, adecă cu estrage-

rea esenței séu a spirtului din acela, cum s'ar mai dice. Dér estragerea numită a avut acea scădere, că esența numită nu se topia în apă și astfel nu se puté fabrica ușor lapte din ea.

Sunt mai o sută de ani, de când învěțații își tot frămêntă capul cu născocirea unei mașini, în care se pótă fabrica pravul de lapte. In sfêrșit i-a succes americanului Hatmaker fabricarea unei astfel de mașini după cum cetim în foile economice.

Mașina lui Hatmaker, după cum o descriu foile economice, stă din două cilindre, cari se învêrtesc contrar unul altuia. Cilindrele numite se învêrtesc cu abor până la o căldură de 120 grade Celsius. Laptele ajunge în unul din cilindrele acelea, dér nu se lipesce de păreții lui, fiind-că pe aceia se așédă abur. In clipita aceea, în care laptele ajunge între cilindre, se uscă și iese din mașină ca o turtă. Turta acésta se macină apoi și astfel se face un prav alb měrunt, care se topesce fórte ușor în apă și se preface în lapte.

Tóte materiile, pe cari le conține laptele natural muls de la vaci, le conține apoi și pravul numit, din care se póte pregăti lapte mai subțire séu mai gros, după cum adecă se pune și prav în acela mai mult séu mai puțin.

Deși prima mașină de felul acesta s'a pregătit numai în anul 1903, totuși astădi se află câte-va mii de astfel de mașini, cari lucréză neîntrerupt nu numai în America, ci chiar și aici la noi în Europa.

Sě nu ne prea mirăm, deci, când ca mâne, nu vom mai cumpěra lapte, ci numai prav din acela, din care apoi odată putem face și laptele dorit. Dér nici economii cu vaci fătate nu se se prea sperie de acésta nouă născocire, deóre-ce pravul numit tot numai din lapte se póte pregăti, așa că prețul aceluia póte chiar sě se mai urce.

I. G.

Dare de sémă și multămită publică.

Lista Nr. 21. Colectant: Aureliu Tămășan ped. c. I. Au contribuit: Basiliu Tămășan c. 1. Ioan Andreiŭ c. 1. Panzian Ioan 20 b. Dumitraș 20 b. toți din Pusta Szt. Mihály. Ioan Ciobau Chendrea 60 b. Iosif Moldovan, Bociu 80 b. Tămășan Aurel, Blaș 20 b. Suma: c. 4.

Lista Nr. 22. Colectant: Candin Gliga ped. c. I. Au contribuit: Teodor Gliga, Galda inf. 60 b. A. Beteoui c. 2. Amos Frâncu c. 1. George Spătăcean c. 1. Ioan Magda c. 1. Toți din Benic. Suma: c. 5·60.

Lista Nr. 23. Colectant: Dumitru Lazar ped. c. I. Au contribuit: Szántó N. c. 2. Gámár Imre c. 1. Vasiliu Tufescu c. 1. Barabaș Ioan 40 b. Lazar Trifan 40 b. și Lazar Petru 20 b. Toți din Obreja. Suma: c. 5.

Lista Nr. 24. Colectant: Florian Pop, ped. c. I. Au contribuit: Ioan Pop 30 b. Aurelia Pop 30 b. Alexandru Pop 30 b. Cornel Pop 20 b. Florian Pop c. 1. Toți din Cașva. Suma: c. 2·10.

Lista Nr. 25. Colectant: Gruia Novac, ped. c. I. Au contribuit: Mihaiu Novac 20 b. Ioan Novac 10 b. Ioan Calcea 10 b. Spiridon Hâlmu 20 b. Toți din Șona. Suma: 60 b.

Lista Nr. 26. Colectant: Ioan Rozor ped. c. I. Au contribuit: Basiliu V. Poda 40 b. George Becheziu 10 b. Nic. Bociu 20 b. Toți din Șaroșul Unguresc Ioan Rozor Blaș, 30. b. Suma: c. 1.

Lista Nr. 27. Colectant: Ioan Rus ped. c. I. Au contribuit: Teodor Graur 20 b. Ioan Morar 10 b. Ioan Florian 20 b. Solomon Rus 50 b. Toți din Dâmb. Suma: c. 1.

Lista Nr. 28. Colectant: Ioan Galea ped. c. I. Au contribuit: Octav. Popoviciu 20 b. Nic. Galea 10 b. ambii din Giacăș, Irodița Mursa 20 b. Alexandru Șeretean 20 b. ambii din Blaș. Suma: c. 0·70

Lista Nr. 29. Colectant: Ioan Sava ped. c. I. Au contribuit: Sirian Sava 50 b. Ioan Oprean 10 b. Toți din Ghișasa de sus. Suma: c 0·60.

Lista Nr. 30. Colectant: Ioan Țarean ped. c. I. Au contribuit: Ioan Țarean 40 b. Vasilie Pantea 10 b. Ilie Șerban 20 b. Toți din Mureș-Cheța. Suma: c. 0·70

Lista Nr. 31. Colectant: Isidor Șuteu ped. c. I. Au contribuit: Maria Șuteu 40 b. Ioan Hansa 40 b. Drăgan Dumitru 20 b. Ioan Voic 20 b.. Ioan Mărginean 20 b. Mihu Vasilie 10 b. Andreiu Sêrbu 10 b. Fântână Frim 20 b. Bălău Ioftin 10 b. Simion Orga 10 b. Lázár Albertné 70 b. Toți din Bucerdea grânósă. Suma: c. 2·70.

Lista Nr. 32. Colectant: Laslo Man ped c. I. Au contribuit: Ioan Man c. 1. Vasiliu Man 60 b. Laslo Man 40 b. Toți din Cosma. Suma: c. 2.

Lista Nr. 33. Colectant: Mihaiu Beleiu ped. c. I. Au contribuit: Dr. Rob Nicu c. 1. Negru N. c. 1. Petru Dragoș 40 b. Bebiu Adam 50 b. Toți din Baia de Criș. Suma: c. 3.

Lista Nr. 34. Colectant: Nic. Grecu ped. c. 1. Au contribuit: Șerban Nicolae 30 b. Mateiu Grecu c. 1. Nic. Grecu 30 b. Ioan Șerban 10 b. Toți din Pojorta Suma: c. 1·70.

Lista Nr. 35. Colectant: Iuliu Conțiu ped. c. I. Au contribuit: Ioan Florian 60 b. N. N. 10 b. Petru Fechete 20 b. Ioan Ocoșiu 20 b. Sandu Roman 20 b. Sanfira Ocoșiu 20 b. Tóder Oltean 20 b. Ioan Călușer 10 b. Augustin Conțiu 30 b. S. Nasarica 20 b. N. N. 20 b. Toți din M Mădăraș. Suma: c. 2·40.

Lista Nr. 36. Colectant: Pavel Cismaș ped. c. I. Au contribuit: Vincențiu Nemeș c. 1. Samson Oniga c. 1. Ambrosiu Cismaș 30 b. Vasilie Ilea 20 b. Toți din Sânmărtinul sărat. Suma: c. 2·50.

Lista Nr. 37. Colectant: Petru Radu ped. c. I. Au contribuit: N. Nicolau 4 b. Ioan Conț 20 b. Cosma George 20 b. Chibulcutan Simion 10 b. Ioan Marcu 20 b. Ion Carolea 10 b. Toți din Cosma. Suma: c. 0 84.

Lista Nr. 38. Colectant: Simion Bogdan ped. c. I. Au contribuit: A. c. 1. Dr. Augustin Bunea c. 3. N. N. c. 1. Velvart c. 1. Sinberger c. 2. Dionisiu Trifan c. 1. Iulius Löb c. 2. Brêndușan 10 b. (Nedescifrabil) c. 1. Dr. Smigelschi c. 1. Bărbat 60 b. Dr. I. Ronai c. 1. G. Vaucea c. 1. Ștefan Oltean c. 1. O. M. 10 b. L. Heisikovics 10 b. Virgil Ioaиu și Eugen Morariu 30 b. N. N. c. 1. Toți din Blașiŭ. Suma: c. 18·30.

Lista Nr. 39. Colectant: Ștefan Pop ped. c. I. Au contribuit: Roman Simion 40 b. Melintea Ppp, preot 60 b. Credincioșii gr. cat. din Oroiul Săcuesc c. 2 60. Dobrin Iosif 20 b. Pop Amos c. 1. Toți din Oroiul Săcuesc. Suma: c. 4·80.

(Va urma.)

Funeraliile din Tibet.

Tibetanii sunt poporul cel mai curios din lume; acésta se dovedesce înainte de tóte prin modul cum se pórtă cu animalele, în viéță și după mórte.

După legile lui Buddha pe care le observă cu scrupulositate mare, ei trebue să se considere viața ca ceva sfânt și se facă bine tuturor creaturelor. Fiind-că ei mai cred în metempsicosă, adică că se vor renasce în forma unui mamifer, a unei pasëri séu a unui pesce, ei caută să se pórte bine față de ori-ce ființă viețuitóre.

La rugăciunea de diminéță lamaii fac o rugăciune regulat pentru micile insecte pe cari ar fi putut sě le înghită din neprevedere, mâncând carne séu luând vre-o bĕutură; acéstă rugăciune asigură renascerea lor în ceriŭ. Când un lama e așa de greu bolnav, în cât nu se mai crede, că se va puté scula, călugării tibetani rěscumpără câte-odată un bou de la Salhana, îl țin închis în mănăstire și se rógă bunului Buddha, ca sě la prin viața bolnavului pe cea a rěscumpărătorului. Dér ei mănâncă pe față carne, și ei împacă conscința lor cu apetitul prin argumentul, că pěcatul lovesce pe păcătosul respins, pe măcelarul public, care din pricina pěcatelor sale se va renasce ca un spirit chinuit séu ca un demon, și acésta îl privesce în definitiv numai pe dênsul.

Dar deabia la mórtea unui tibetan iubirea lui pentru viețuitóre își găsesce expresiunea sa cea mai pronunțată. Pe timpul pe când trăia, el era înțeles prin tăcerea sa, ca cadavrul séu sě fie dat ca hrană cânilor și vulturilor. Și acésta nu e o jertfă ocasională pentru a cruța o înmormântare séu o încinerație. Tóte viețuitórele cari au plăcere la acésta, sunt invitate la ospețe și cadavrul este împărțit de un expert care a devotat viéța sa acestei ocupațiuni, după poftele lor.

Când un tibetan móre, el este lăsat timp de trei dile în odaia sa și i-se face o tăetură în craniu pentru-ca sě'l iasă sufletul. Apoi e cusut într'un sac, séu décă e avut, e înfășurat în mătase, e împachetat într'un vas séu într'un coș și dus cu musica de scoici la locul cel din urmă.

Aci un lama scóte mortul din vas și din înfășurătóre și'l pune cu fața în jos pe o placă mare de piatră... In intervalul acesta musafirii, cari au sě'l mănânce sar în imprejurimi, așteptând partea lor. Ei sunt prea blânḑi. Măcelarul cadavrului începe a'l desface de la glesne în sus, cu care prilej aruncă musafirilor mici fâșii de carne; ósele le aruncă unui alt însoțitor, care le sfărâmă cu o piatră grea.

Am trecut pe lângă acest loc, povestesce Edmund Candler, care a făcut multe observațiuni prețióse asupra vieței în Tibet ca însoțitor al expedițiunei engleze. Piaca se află la o aruncătură de pĕtră în stânga marelui drum de nord spre Tengri Nor și spre Mongolia, ca la trei kilometri de oraș. Un grup de vulturi stetea nemișcat pe o stâncă din apropiere și aștepta împărțirea cea mai apropiată. Câți-va corbi săriau triști prin împrejurime, și așteptau probabil pomana. In apropiere umblau câni fără să latre, amirosind pămêntul. Și ei se aflau în totdéuna pe acolo. Pe placă nu era nici o pată, atât de grăbite și de zelóse sunt animalele la fața locului, când li-se pregătesce acest ospăț. Se aflau numai câte-va cârpe, prea sěrăcăciόse pentru a fi târâte în altă parte.

MULTE ȘI DE TÓTE.

O telegramă periculósă.

Un diar italian povestesce o întêmplare hazlie, care s'a petrecut în orașul Florența cu puține dile înaintea nascerii prințului moștenitor al Italiei. Renumitul actor italian Ermete Novelli, care de present petrece în America de sud, are în Florența un fiu cu numele Enrico, căruia i-s'a născut nu de mult un băiat. Părintele fericit s'a grăbit îndată la oficiul telegrafic din Florența, ca sě comunice bunicului aflător în America evenimentul îmbucurător familiar. Telegrama, care o predase spre espedare, avea următorul conținut:

Ermete Novelli, Buenos Aires. Ficior. *Enrico.*

Cu două óre mai târdiu trimițětorul telegramei fu poftit sě vină îndată la oficiul telegrafic, unde, presentându-se, s'a încins următorul dialog între dênsul și directorul postelor:

Dir. Telegrama d-tale n'o putem expedia!

E. Nu? Din care causă?

D. D-ta scrii, că s'a născut un ficior...

E. Ei și? Póte n'am dreptate?

D. Acésta n'o putem încă sci...

E. Dér eu o sciu, și acésta cred că e de ajuns.

C. Da, se póte, că d-ta scii acésta sigur, dér, înzadar, noi nu putem expedia o telegramă, care nu se împacă cu ordinea în stat.

E. Ei bine! Dér ce are a face ordinea în stat cu nascerea fiului meu?..

D. A fiului d-tale? Dér pentru D-deu, pentru ce nu mi-ai spus acésta îndată? Noi credeam, că în telegramă e vorba de fiul părechei regale!

Tablou!!

*

Cea mai mare grije.

O damă bětrână, care trecuse de 80 de ani — așa se povestesce — și-a rupt, cădênd, brațul drept. Când după însănătoșarea ei, brațul fù eliberat de bandajul de gips, medicul constată, că brațul nu era drept ca mai nainte, ci ceva încovoiat. Observênd bětrâna acésta, ea strigă furiósă: Dér pentru D-deu, sě umblu eu de-acuma în lume *o viață întrégă* cu brațul strîmb?!

POSTA REDACȚIUNEI.

D-lui A. T.. Incercarea „Târdiu" a trebuit dată la coș. Vorbe multe de prisos. Motivare sarbădă. Fond anemic.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

Tipografia A. Mureşianu, Braşov,